

BONA PAU

PAU'S
CANTINA

Nº. 585 - Any XLIX - MONTUÏRI - NOVEMBRE - 2001

El P. Martorell

**Dia 26 serà investit
Doctor Honoris Causa
per la Universitat, a
l'església de Montuïri**

Dia 2 de desembre,

SA FIRA

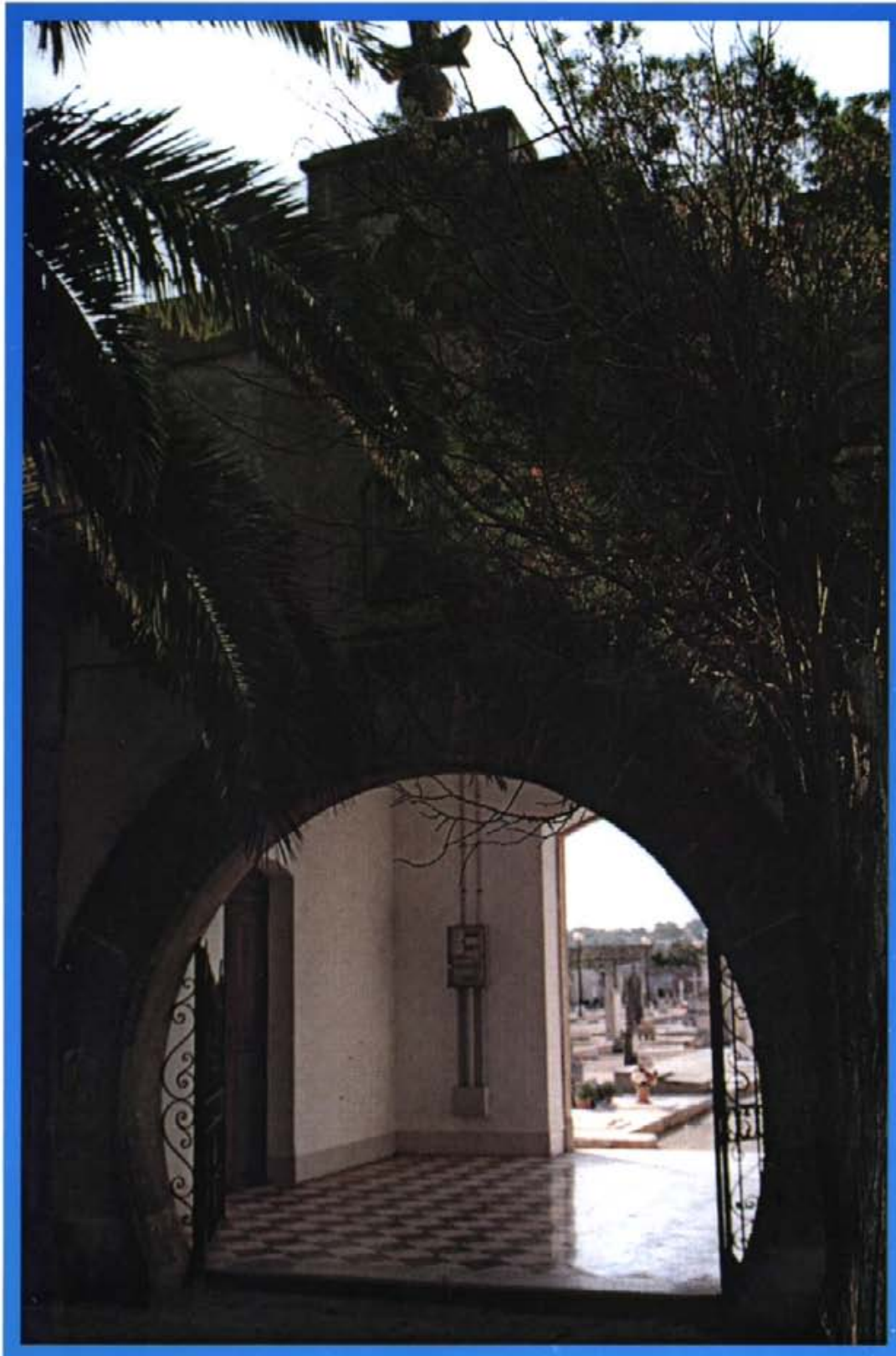
**12 impugnacions,
al projecte de sen-
tit únic dels ca-
rrers.**

*Serán estudiades
per la Comissió
de l'Ajuntament*

**El jaciment de
Son Fornés ja és
de propietat
municipal**

**El servei de
tanatori del
cementerí (o sala
de vetllar) entra en
funcionament.
(Disposa d'aire
condicionat).**

*(Foto de l'entrada del
cementerí)*

BREUS

Consellers amb la Premsa Forana

El passat 4 d'octubre el Director General de Política Lingüística, Joan Melià, el Conseller d'Educació i Cultura, Damià Pons, i el d'Economia, Comerç i Indústria i Vicepresident del Govern Balear, Pere Sampol, oferiren als representants de Premsa Forana a la seu de Sant Joan, diferents propostes orientades a la normalització de la llengua catalana i la seva difusió mitjançant les nostres publicacions, dins l'Any Europeu de les Llengües.

Actuació dels bombers

Més bé es podria publicar com una nota curiosa o de successos el fet que els bombers del CIM amb base a Lluçmajor hagueren de venir a Montuïri l'horabaixa de dia 7 d'octubre passat per endur-se'n un eixam d'abelles que campava devers la casa número 2 del carrer de sa Quintana.

Alabança al lledoner del cementeri

En un estudi fet per Pere Llofríu i publicat a "Pòrtula" (octubre passat) titulat "Lledonarros", l'autor considera el nostre del cementeri com "un monument del Pla", i això que encara es queda curt en les mides, ja que actualment el perímetre de la soca és de 4'20 m. i no de 3'80 com ell diu. "Anar a veure'l a mitja nit -afegeix com anècdota- amb el llum del cotxe des de baix, sembla una esculturassa..."

Sols 5 rotondes

El Govern Balear ja té pràcticament decidit que sols sien 5 les rotondes que hi haurà

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Antoni Mateu Socias, Melcior Nicolau Jaume, Catalina Barceló Mayol, Josep Oliver Verd, Rafel Pons Mairata, Felip Munar i Munar, Gabriel Camps Ferrer i Miquel Mascaró Crespi.

Administració: Martí Ferrer Sampol

C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

Aquest passat octubre ha començat un curs de ioga amb la participació de persones de Tercera Edat

en el tram de carretera entre Son Ferriol i Montuïri i no 10 com en un principi es projectava, i això que ha n'hi ha dues de fetes (Algaida i Son Ferriol) i estan en funcionament, i a més tenen clar que aquesta reforma estarà acabada abans de finalitzar l'any 2003. Ara bé, dies després de la difusió d'aquesta nota, llegim que el Govern de Madrid no vol finançar desdoblaments de carreteres...

Distinció a la Banda

A la processó de la "Beata" que es va celebrar a Ciutat el passat 21 d'octubre no sols hi assistí la de Montuïri, sinó que enguany la va presidir i va tancar la manifestació i a l'acabament va acompanyar la Coral del Teatre Principal interpretant "Sor Tomasseta", fet del qual en certa manera la Banda Municipal de Palma se'n va ressentir, ja que cada any tenia aquest honor.

Acció Social

4 voluntaris d'Acció Social de Montuïri el passat 12 d'octubre varen servir a Ciutat el menjar als necessitats del Patronat Obrer. Una comesa digna d'elogi que es repeteix en certes emergències, a la què alguns montuïrers responen d'una manera adient.

Aquesta revista ha rebut el suport de

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura

Direcció General de Política Lingüística

ES GRAONS

Constància

Des de l'any 1975, en què començaren les excavacions a Son Fornés, fins aquest mes passat, ha estat el temps que s'ha emprat per aconseguir que el poblat talaiòtic fos de propietat municipal. Se'n descobriren dos i el proper estiu se'n cercarà un altre. No obstant la constància ha donat els seus fruits i des d'ara ja és dels montuïrers.

Dolentia

Són indici de poca educació les malifetes que molts de caps de setmana duen a terme a un o altre indret del poble un grapat de persones grosseres i deseducades, espenyant o cremant cotxes o fent malbé altres coses. Ja és hora de posar remei a aquesta dolentia!

El P. Martorell, Doctor Honoris Causa

La Universitat de les Illes Balears ha decidit nomenar el Pare Antoni Martorell Miralles Doctor Honoris Causa i procedir a la seva investidura el proper dia 26 de novembre en un solemne acte que tindrà lloc l'horabaixa a l'església parroquial de Montuïri, decisió que honora en primer lloc a dit llorejat músic i també a tots els montuïrers, que aquest dia també voldran retre-li homenatge, com ja ho feren el 15 de desembre de 1985 amb motiu de la seva proclamació de fill il·lustre de la vila.

Repassant el seu curriculum recordam que nasqué al nostre poble el 13 de març de 1913. Als 9 anys ja ingressava al Seminari Seràfic de la Porciúncula (Palma) on estudià piano, violí i harmonia amb Josep Picó Aguiló i Rafel Ginard Amorós. El 1929 professà com a membre del Tercer Orde Regular de Sant Francesc i dos anys després es traslladà a Roma on estudià teologia a la Universitat Gregoriana i el 1937 fou ordenat prevere.

Tornà a Mallorca i continuà els estudis de piano i harmonia sota la direcció de Jaume Roig Pieras, Joan Maria Thomàs i Rafel Vich Bennàsser. Obtingué el primer premi extraordinari d'harmonia l'any 1941 i dos anys després es diplomà en el conservatori superior de piano de València. L'any 1945 tornà a Roma i perfeccionà els estudis de composició, cant gregorià, orgue i direcció coral al Pontifici Institut de Música Sacra. Es doctorà amb la tesi *Les formes gregorians en la himnodia de Tomàs Luis de Victoria*. Entre 1954-70 fou director de música i professor de polifonia al Pontifici Col·legi Nord-americà de Roma. Preocupat per dotar l'Església de Mallorca d'un repertori de música sagrada autòctona, organitzà les setmanes pastorals de música a Mallorca (1972-82). Fundà i dirigí els Cursos d'Aggiornamento liturgico-musicale a Sant Joan del Laterà (1971-81) i fou director de la Comissió Diocesana de Música Sacra de Roma (1971-82).

El 1985 fou nomenat acadèmic de número de la Reial Acadèmia

de Bel·les Arts de Sant Sebastià de Palma i fou declarat, com ja s'ha dit, fill il·lustre de Montuïri. El 1994 se li va concedir la Medalla d'or del Consell Insular de Mallorca i el 1998, la medalla d'or de la Comunitat Autònoma.

Com a concertista d'orgue ha actuat a Roma, Bolonya, Torí, Assís (Itàlia) i Locarno (Suïssa) i per a les emissores de Ràdio Vaticà i de Ràdio Monteceneri, de Suïssa.

És autor de catorze misses per a cor i orgue. També ha compost *Ore Serene* (1953), *Motets polifònics*, *Àgape* (1972), *A la taula de Pare* (1974), *Poble peregrinant* (1977), *Hosanna*, manual i partitura d'acompanyament (1981), *Himnari litúrgic i balades evangèliques* (1982), *Celebrem el Senyor*, manual i partitura d'acompanyament (1982), *Suite Davidica*, *The Zodiac*, *Pensieri musicali*, *Suite mariana*, *Tre toccate in re*, *Dues suites per a piano* i *Sempreviva* (1992).

Cal destacar que, malgrat haver viscut gran part de la seva vida a Itàlia, el Pare Martorell sempre ha tengut ben present la seva Mallorca natal a la qual ha cantant i enaltit mitjançant nombroses composicions, parlaments, xerrades, lliçons i discursos per tal d'atiar el foc de la identitat cultural d'aquestes terres. Les Setmanes pastorals de música que durant tres anys dirigí a Palma significaren un revulsiu i un viratge decisiu en l'ús de la música i de la llengua autòctona en la litúrgia. - O. A.

Moltes dades han estat extretes de la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*.

El 15 de desembre de 1985 el P. Martorell era declarat fill il·lustre de Montuïri

DOS DITS DE SENY

Mediocritat

Una majoria d'animals tenen per regla general el cap inclinat cap a terra, de tal manera que sembla que demanen el seu aliment per poder sobreviure. Però l'home, sobretot quan és jove o de mitja edat, va pel món amb el cap estirat i la miada aixecada cap a dalt. Fins i tot qualcú ha dit que aquell que xifra els seus desitjos en allò que satisfà els animals és converteix en un ser degradat. És la norma que serveix per classificar els homes: "Digues-me allò que estimes i et diré quan vals".

Són molts els qui fixen el seu particular punt de vista en una zona mitjana: ni molt alta ni molt baixa, més bé cap al mig; com la immensa majoria; una fórmula indecisa o vacil·lant. És la manera de ser d'aquells que apunten cap a una categoria de mediocritat.

Pel món pul·lulen un bon nombre de persones, sobretot joves, que no saben donar a la seva existència l'entusiasme i dignitat convenients a fi d'orientar la seva vida cap a metes més altes que la d'un que vegeta, que sols va tirant. Són aquells mancats d'entusiasme o que ja se'ls ha mort: aparenten homes i dones d'una altra època. Sembla que s'entretenen a dejectar, difamar o menysprear, ja bé la resta de les persones o les seves obres. Per a ells els altres no compten per a res. Les seves unilaterals decisions o els seus particulars punts de vista són els únics que tenen valor.

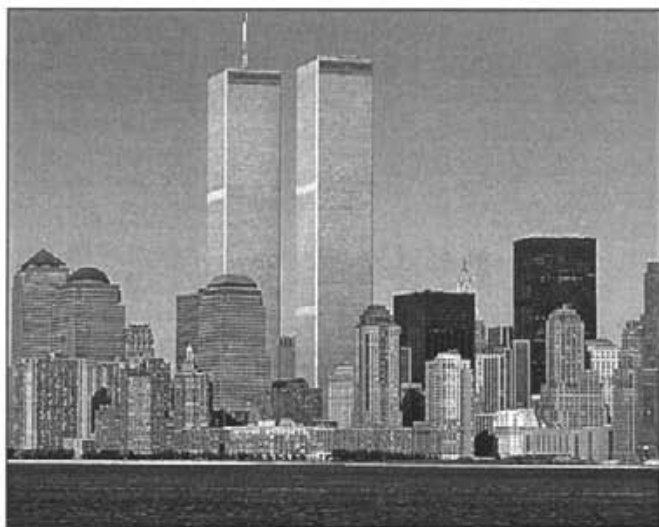
Adesiara ens topam amb moltes persones que mai no les veim engrescades en una acció positiva; fredes, sense ideals, sers que van rodant pel món, que si s'apassionassin envers una obra digna possiblement donarien tal mudança a la seva manera de ser que es convertirien en criatures útils, molt més profitoses a la seva vida i a la dels altres.

Salomó

Però... com ho feren?

Pròleg

A principis dels anys 50 se celebrà a Barcelona allò que l'Església Catòlica anomena Congrés Eucarístic Internacional. Un grup d'anarquistes volia boicotejar l'esdeveniment i no tingueren altra idea que assassinar un sacerdot a la vista de tothom en el transcurs de la cerimònia d'inauguració que es feia a l'estadi de Montjuïc. Dit i fet. Dos terroristes, home i dona, sense més arma que una fulla d'afaitar es plantaren a l'estadi, seleccionaren la víctima confiats en que l'esperonejar d'aquell home degollat causaria tal espant entre el públic veïnat que ningú no es gosaria moure; així ells, sense massa perill, podrien fugir del lloc i mesclar-se entre la resta de la gent, no essent detinguts. La casualitat volgué que "l'elegit" fos un jesuïta que només feia un any, just arribat de passar mitja vida a l'Índia, havia estat professor nostre a Montisssion. Petit i de mitja edat era talment un porcellí engreixat a rebentar; tenia un bec-coll com aquells salvavides que els infants se solen posar quan aprenen a nedar. Això li salvà la vida. El greix del coll quedà a la vista de tothom,

però la jugular romangué sencera i l'espectacle de sang i pànic no es produí. Vint-i-vuit punts bastaren per tancar-li la ferida. Em demanareu perquè cont això ara. Molt fàcil. Fa cinquanta anys ja només amb una fulla d'afaitar es féu un atemptat.

11 setembre 2001

Mig dia a Montuïri, primera hora del matí a Amèrica. Quatre grups de terroristes passen al tràmit d'embarcament a quatre vols domèstics d'EEUU. Dues condicions només: els vols han de ser a un destí llunyà per assegurar molt de combustible a bord. Els vols han de ser operats per avions tipus Boeing 757 o 767, que si bé diferents de capacitat són exactes en quan a cabina de pilotatge. 19 terroristes, tal

volta més, que dividits en quatre grups passen tranquil·lament tots els controls de seguretat. Dins cada grup, dos porten com arma una fulla d'afaitar, fàcil d'amagar, fins i tot a la boca. Els altres, un bolic de paper, un ble que penja, tot lligat amb cinta aïllant. Podria ésser una pilota per entretenir la fam dels nins del tercer món, a les seves mans agafa el valor d'una bomba.

Dues hores després un dels avions havia estat abatut a l'estat de Pensilvània quan amb la seva carrera crec que no cercava, com diuen, la segona residència del President, sinó una central o un dipòsit de residus nuclears. Un altre, que no era dels models seleccionats, sinó com mostren els quatre motors que les imatges ensenyen, un Douglas 747, més conegut per Jumbo es deixava caure quasi en picat damunt el Pentàgon. Els dos restants han impactat, ja fa una estona, en el punt més vulnerable de la potentíssima estructura metàl·lica de les anomenades Torres Bessones, dos edificis pràcticament iguals, separats només uns quaranta metres, que aixequen els seus cent deu pisos a una altura quasi igual a la del nostre veïnat puig de Randa. La seva maniobra d'impacte denota un pilotatge hàbil, eficient i estudiat.

Què eren les Torres Bessones?

Dins una ciutat considerada per molta gent com la capital del món, les Torres Bessones representaven un concepte de vida, de feina, de convivència d'una civilització que bona o dolenta és ni més ni manco que la nostra. Fins a trenta mil persones podrien arribar a fer-hi feina i ben segur hi estaven representades quasi bé totes les ètnies, religions i parles més significatives del món. Diguin tot quan diguin no eren patrimoni d'Amèrica, com pot ésser-ho l'estàtua de la Llibertat; eren patrimoni de tots, tant dels qui estan conformes amb aquest món com els qui no, perquè no podem oblidar que a tots ens agrada obrir el grifo i tenir aigua, rodar la clau i tenir llum.

Si l'atac terrorista cercava ferir el concepte de vida del món occidental, sens dubte l'objectiu fou amb tot seny triat. Si volia només ferir el gegant americà, tenia a dues passes altres objectius ben assenyalats que amb el mateix resultat haguessin ocasionat menys morts d'inno-cents; repetesc, de tota ètnia, religió o parla significativa del món. Crec convé no oblidar mai això.

BELLVER

Assessorament lingüístic i traduccions
anglès, català, espanyol

- traducció i manteniment de pàgines web
- traduccions tècniques i científiques
- català per a estrangers
- correccions lingüístiques i tipogràfiques
- ... i molt més!

Almanco quatre eren pilots ben entrenats

Els avions moderns estan dissenyats per volar comandats pel pilot automàtic; per això van equipats amb un sofisticat sistema d'ordinador anomenat FMC que ho pot fer tot, des d'enlairar-se fins aterrar. És de suposar, doncs, que la major part de qualsevol vol rutinari la fa el pilot automàtic, sempre comandat per l'ordinador, i aquest supervisat al mateix temps pels pilots. Introduir dades a l'ordinador perquè les computi i les faci complir al pilot automàtic és una feina només permesa a pilots preparats. Passar del vol automàtic al manual requereix coneixements, preparació i habilitat.

Què passa a bord?

Deixem per descomptat que l'ús en forma d'arma de les fulletes d'afaitar fou aquesta vegada eficaç i que sols el puny alçat mostrant allò que semblava una bomba, féu que els tripulants de cabina de passatge que restaven vius i tot el propi passatge fos fàcilment concentrat sota amenaça a la part posterior de l'avió. Fer sortir un dels dos pilots de la cabina per veure que era aquell aldarull, tampoc degué ésser molt difícil, així com reduir-lo d'un tall al coll. Resta, doncs, només al davant, un pilot que, obligat a mantenir el control de l'avió, no sabia exactament què passava darrera. Els dos terroristes entren a cabina, el fan aixecar, cosa que no el preocupa massa tenint com té connectat el pilot automàtic; allà mateix li fermen les mans o, perquè no, el maten. Un terrorista roman a fora muntant guàrdia, l'altre, aquell que era tal volta l'únic que coneixia tota l'operació, es queda sol a la cabina de pilotatge i s'hi tanca. L'avió ja és seu. Desconnecta la ràdio i apaga el sistema d'avís de segrest que tal volta els pilots havien activat. Des d'aquest moment l'aparell es transforma en el que s'anomena "Aviòn con fallo total de comunicaciones". Control de terra no té altra feina que fer-li enfora els avions que el puguin interferir.

El terrorista posa mà a la butxaca i treu un paperet; du escrites unes xifres, la primera són les coordenades exactes de les Torres Bessones, l'altre, una altura, 300 metres; un poc més amunt que la meitat de la torre, allà on fa més mal; la tercera, una velocitat, 600 K/h.

Escriu aquestes dades a l'ordinador i les introdueix allà on ens diu: "Lloc se-

güent". És a dir: mana a l'ordinador que s'oblidi de tot quan té programat i giri cap al punt que li indiquen les coordenades introduïdes i a la vegada que calculi una maniobra segura i ordenada per arribar-hi a l'altura i velocitat escrita.

Casualment la tecla que ha de pitjar per fer efectiva aquesta ordre està marcada amb les inicials de la paraula anglesa EXECUTE (executar). Uns segons després l'avió gira cap a un costat i comença un lent i coordinat descens. Control de terra, que té l'avió visionat en el radar però no pot comunicar-se amb ell, quan el veu canviar de rumb pensa que tornen per aterrar a Nova York.

Vint minuts després l'avió està apuntant cap a les Torres Bessons a 300 metres d'altura i 600 K/h. El terrorista, amo de la cabina, no ha de fer res més que pitjar un botonet i desconnectar el pilot automàtic i amb molt de gust practicar allò que tantes vegades féu els darrers mesos al simulador: apuntar a la finestra d'enmig del pis 80. Tir segur per un ex-

Maria Antònia de Sabor i Sebastiana de s'Avall davant l'entrada d'una de les Torres Bessones. L'autor guaita a la dreta per sortir a la foto. Era el maig de 1990

pert i molt ben entrenat terrorista-pilot.

Epíleg

Res que veure amb aquell pobre i desesperat palestí que en un desmantellat camió ple de dinamita, s'estavella contra un escamot de soldats israelians. Res que veure un amb l'altre.

Les torres ja cremen fa estona. Qualcú que no ha gosat tirar-se per la finestra agafa el telèfon i crida a ca seva. No té resposta, però el contestador deixa gravat aquest missatge: "Sols volia dir-te que t'estim".

Pens que en el món hi haurà un abans i un després de l'11 de setembre de 2001. Tant de bo que els nostres nés puguin contar-ho!

Biel Camps i Ferrer
(Pilot jubilat)

L'any europeu de les llengües

Durant tot aquest any 2001, s'està celebrant l'Any Europeu de les Llengües, a proposta del Consell d'Europa. A les Illes Balears s'han fet un bon grapat de publicacions, s'han fet actes culturals i d'intercanvi, tant a nivell de centres escolars com a nivell d'especialistes de diversos països, amb la intenció de conscienciar de la importància de l'aprenentatge de llengües. Aprendre una llengua és quelcom més que interioritzar un conjunt de signes lingüístics, de paraules, d'ortografia, etc. Una llengua és una porta que podem obrir a tot un món nou de coneixements, d'impressions, d'experiències, que defugen el senzill camp d'un "sistema de comunicació". Si una llengua només fos un codi, un conjunt ordenat de paraules que ens serveixen per extrapolar una informació, ben segur que tots parlaríem una sola llengua; no hi hauria cap necessitat de diversificar els punts de vista. Però les llengües són una font immensa que ens prepara el camí de tot el bagatge lingüístic i cultural que conforma una col·lectivitat, un poble, un país. Per això és necessari "estimar" les llengües, perquè esdevenen una magnífica i preciosa carta de presentació.

Aquests dies passats hem estat a Andorra, juntament amb vint-i-dos representants d'altres països d'Europa, i el fet més remarcable d'aquest Congrés -a part, evidentment, de conèixer de prime-

ra mà l'estat de la qüestió a Andorra, Itàlia, França, Lituània, Estònia, Ucraïna, Islàndia, Grècia, Xipre, Finlàndia, Noruega, Suècia, Luxemburg, Bèlgica, Suïssa, Croàcia, Albània, Bulgària, etc., amb les seves singularitats lingüístiques i culturals- ha estat la gran importància que des del Consell d'Europa es dona a les llengües anomenades "regionals", és a dir, llengües sense Estat, ja que són ben conscients que si no es parteix del respecte, la consideració, el tenir en compte aquests petits universos, difícilment es podrà construir l'Europa que tots desitgem. Des del Consell d'Europa consideren que les col·lectivitats de parlants d'una zona que no té cap Estat que les representi a nivell lingüístic i cultural, han de ser objecte d'especial atenció per part del Consell Europeu, ja que la unió s'ha de fer a partir de la riquesa que representa poder gaudir d'una respectuosa diversitat, de poder albirar l'univers a partir de diferents visions i de connotacions enriquidores. Tanmateix, però, madame Philia Thalgot, de la Divisió de Llengües Modernes d'Estrasburg, va remarcar "la responsabilitat dels Estats envers les llengües nacionals que hi ha dins cada un dels respectius països". I aquí és allà on podem encabir la nostra situació: tenim un Estat que només accepta una sola llengua oficial, però que en aquest Estat se'n parlen altres tres; resulta que

un de cada tres ciutadans d'aquest Estat té com a llengua pròpia una diferent de l'oficial de l'Estat; resulta que quan aquest Estat promou la llengua a l'exterior, a través de cursos, de publicacions, etc., només ho fa amb i per una llengua, deixant de banda la resta -això amb l'agreujant que es du a terme amb els pressupostos del Ministeri de Cultura, amb els doblers de tots els ciutadans d'aquest Estat-; que és més fàcil estudiar qualsevol de les altres tres llengües -català, galleg i euskera- fora d'aquest Estat: no existeix, per exemple, cap càtedra de català a les Universitats de l'Estat Espanyol, ni Escoles Oficials d'Idiomes -només a Madrid s'ofereix la possibilitat, en una EOI de poder obtenir la titulació de català-, però com a paradoxa, hi pots estudiar àrab, rus, italià, francès, alemany, anglès, etc. Cap estudiant de batxillerat pot tenir la possibilitat -a través d'optatives- de conèixer altres llengües del seu propi Estat que no sigui la castellana; etc. És a dir, no es tracta d'anar en contra de cap llengua, ni de menystenir-ne cap, ans al contrari: es tracta de donar la possibilitat de conèixer les llengües, d'emprar-les, de conèixer la producció literària i cultural, per tal de respectar-les i valorar-les en tota la seva riquesa i creativitat.

Es valora molt l'ensenyament de dues i tres llengües en l'educació primària ja que aquesta circumstància possibilita una obertura de les capacitats d'aprenentatge i de coneixements que esdevé més complexa a mesura que l'edat és major. Es remarca, també, la paradoxa que hi hagi molts d'estudiants que tinguin aquesta possibilitat i, en canvi, en aquest mateix Estat, hi hagi estudiants monolingües en l'etapa primària.

La gran passa que s'ha donat és la de valorar les llengües sense Estat, com un component fonamental de la diversitat i de la riquesa dels pobles d'Europa, i que quan es perd una llengua es perd qualque cosa més que un conjunt de signes; una llengua no és més gran que una altra, ni més important; cada llengua representa un tros de la realitat que ens envolta, diferent d'una altra percepció, i ens ajuda a esdevenir, si més no, persones més raonables, més cultes, amb més sensibilitat i amb més possibilitats d'entendre i de valorar les diferències que ens conformen com a éssers humans.

BAR - RESTAURANT

Can Miquel

Menú diari i a la carta
Hamburgueseria i Pizzeria

(Dijous tancat)

Carrer Palma, 194

Telf. 971 64 62 04

Montuïri

S'ha dit que...

A un cafè del poble hi havia el seüent escrit en el tauló d'anuncis: *Desaparecido un gato persa*. Quan ho veren alguns clients digueren: "A bon lloc cerquen moixos".

Les persones de les associacions de tercera edat de la vila estaran ben ocupades, divertides i en bona forma física, ja que molts de dies de la setmana hi ha sessions de gimnàstica, ball de saló, balls de diferents modalitats, brodat, cordar... i ara s'hi ha afegit ioga.

Es va comentar favorablement l'article d'*El Mundo* del passat 14 d'octubre a la secció *Fora vila* sobre els nostres cossiers. Sempre és bo que la premsa regional difongui aspectes positius del nostre poble.

Els dissabtes vespre hi ha un grup descompost que es dedica a fer-ne "de ses seves". A mitjan octubre intencaren pegar foc a un cotxe vell de Montuiri. Tanta sort que un veïnat se'n temé i va sortir aviat a apagar-lo!

Què ha passat amb les obres del pavelló cobert del camp d'esports? Fa més d'un any que l'Ajuntament informava que les obres estarien acabades aquest passat setembre. Som al novembre i encara s'espera. Per què no es dona una explicació?

Presentació del 3r volum de QUADERNS MONTUIRERS

Ja dins les commemoracions dels 50 anys de **Bona Pau** hem preparat el 3r volum de Quaderns Montuïrers, el qual porta per títol

Mig segle d'Història: 1951-2000

Efemèrides de Montuiri en el decórrer de Bona Pau

Farà la presentació al saló d'actes de l'Ajuntament el pròxim 28 de novembre a les 20h el qui fou rector i fundador de **Bona Pau**, Bernat Martorell.

El molí de Can Ferrando, del Molinar, fa mesos que roman sols amb una aspa de les sis. El seu estat és llastimós. Correspon a qualcú adobar-lo. Què esperam?

Veïns de Sa Corona i altres demanen què feim sobre les insuportables olors que es desprenen d'aquella pestilent cuneta. No podem fer res més que exposar-ho. Aquí està. I si és necessari, ho tornarem dir... I si un dia fos motiu d'epidèmia, els responsables sanitaris del poble, ja correran; encara que altres en pagaran les conseqüències.

A les darreres setmanes d'octubre dues gitanes es passejaven pel poble i entraven a les cases. Mentre una

d'elles entretenia la madona, l'altra ensumava i s'aficava a les habiacions que podia per tal de dur-se'n qualche cosa de valor. A la fi les aplegaren!

La cessió al poble del talaiot de Son Fornés ha causat satisfacció, encara que l'Ajuntament ha hagut de fer certes concessions. Massa per a alguns!

Que hi estava de satisfeta aquella gent d'edat, amant del cinema, quan escoltava la conferència del passat dia 26! No podien negar que enyoraven temps enrere. Ara també se'n poden contemplar, de cintes, però a Montuiri sols per TV. Vistes així són una altra cosa, però... s'hauran de conformar!

En Xerrim

Restaurant

PUIG DE SANT MIQUEL

**Cuina mallorquina
Forn de llenya**

Ctra. de Manacor, km. 31 • Tlf. 64 63 14 • Montuiri

L'AJUNTAMENT INFORMA

EL POBLAT TALAIÒTIC I LES CASES DE SON FORNÉS JA SON DE PROPIETAT MUNICIPAL

L'Ajuntament de Montuïri, mitjançant escriptura pública signada el passat dilluns, dia 22 d'octubre, va adquirir la plena pd'aïret de tot el Poblat talaiòtic de Son Fornés, incloses també les cases, amb una superfície de 101.047 m² de terreny.

L'adquisició de la propietat de Son Fornés és el fruit d'una llarga feina que des de l'Ajuntament de Montuïri s'ha desenvolupat aquests darrers dos anys; amb la intenció de salvaguardar i potenciar el nostre Patrimoni Històric.

Pel mes de març es va signar un conveni urbanístic amb els propietaris de la finca, la família Swarovski. Al conveni s'acordà la cessió dels 100.000 m² del poblat a l'Ajuntament. A canvi, queden dues parcel·les de 100.000 m², una a cada costat del Poblat, on els propietaris podran construir una vivenda unifamiliar a cada una, tot amb l'estricta compliment de la normativa urbanística.

Els projectes més immediats que es posen en marxa, amb il·lusió, són: En primer lloc, ja que ara ja no serà un jaciment privat, sinó de propietat pública, començarem per netejar, adequar i senyalitzar tota la zona; a fi de crear un circuit de visita al públic, que permeti la difusió i coneixement d'aquest valuós patrimoni. Es continuarà amb la restauració del jaciment i entre els mesos de juny - juliol es començaran les excavacions d'un tercer talaiot.

Un altre projecte és la decisió de crear una Escola d'Arqueologia, a la qual, a més de treure resultats científics, es pugui formar els estudiants d'arqueologia. Igualment es pensa reformar les cases que s'han adquirit dins el terreny, per transformar-les en centre d'investigació i allotjament dels estudiants.

EL TANATORI DEL CEMENTIRI JA FUNCIONA

L'Ajuntament ha posat en funcionament el servei de Tanatori o Sala de Vetlla al recinte del Cementiri municipal de Montuïri, lloc destinat a vetllar els difunts per part dels seus familiars i públic en general, el qual ha estat dotat d'aire condicional. Per a la utilització d'aquest servei s'ha de seguir el següent procediment: En cas de defunció a Montuïri o a

El batlle i el primer tinent de batlle de l'Ajuntament amb la propietat dels terrenys de Son Fornés en el moment de la firma de la cessió

Manacor, els familiars podran vetllar el difunt a dit Tanatori. En cas de defunció a Palma, l'empresa funerària informará als familiars del que es disposi pels organismes competents.

En tot cas, als supòsits de defunció es continuarà avisant la persona de referència: Francisca Cerdà "Marxanda" al telèfon: 64 65 35, a l'Ajuntament de Montuïri: telèfons 64 41 25 ó 64 41 47, i a la Policia Local: 619 19 82 39 / 619 19 82 41.

L'EMPRESA MALLORQUINA DE COMUNICACIONES Y SERVICIOS S'ENCARREGARÀ DE LA GESTIÓ TÈCNICA DE RADIO MURTA

El passat dia 4 d'octubre es va aprovar en ple extraordinari la contractació d'assistència tècnica per el manteniment i realització de la Ràdio Municipal "Radio Murta", mitjançant concurs per procediment obert, conforme a l'expedient aprovat per l'acord plenari de data de 4 de setembre de 2001. L'empresa adjudicatari es "Mallorquina de Comunicaciones y Servicios" que a partir d'aquest moment durà a terme les diferents millores tècniques i de personal per tal de poder oferir un ventall més ample de programació radiofònica. Totes les accions que realitzarà l'empresa encarregada de l'assistència tècnica seran supervisades directament des de l'Ajuntament, com a gestor i propietari de la Radio Municipal.

CREACIO DEL NOU INVENTARI - REGISTRE DELS POUS DEL TERME DE MONTUÏRI

Per tal de facilitar els tràmits a seguir per poder realitzar l'inventari i registre de tots els pous de la vila. L'ajuntament de Montuïri va oferir els seus serveis, de manera voluntari, a la Conselleria de Medi Ambient. D'aquesta manera els més de tres-cents veïnats del nostre municipi que han vingut a les nostres oficines s'han estalviat el viatge a Palma i les molèsties que això provoca.

LES AL-LEGACIONS A LA REFORMA CIRCULATORIA DE LA VILA SERAN ESTUDIADAES I CONTESTADES PERSONALMENT

Després de haver-se realitzat un estudi tècnic per poder realitzar la reforma circulatori per el nostre poble, i en comissió tècnica haver estudiat la proposta més viable es va presentar públicament el projecte i, durant quinze dies ha estat a exposició pública, temps que els montuïrers han disposat per poder realitzar les al·legacions oportunes. En aquests moments aquestes al·legacions estan en estudi i seran contestades personalment, tal com es va comprometre l'Ajuntament. Una vegada estudiades i contestades aquestes al·legacions es faran els canvis oportuns, si cal, i es durà a aprovació en el pròxim ple ordinari.

A la xerrada sobre l'Euro es pogueren adquirir objectes

Miquel Martorell presentà el conferenciant sobre cinema

Al·legacions, declaracions i contribució

A la darrera del passat octubre molta gent va haver d'acudir a l'Ajuntament per poder presentar al·legacions sobre el sentit de circulació dels carrers que es vol imposar (12), emplenar les declaracions de pous (250) i pagar contrinucions. Una feina que no va satisfer molta gent, però que s'ha de considerar com un deure de ciutadania

Conferència sobre cinema

Dia 26 Josep Mª Salom ofería a la sala d'actes de l'Ajuntament una conferència sobre "Cinema, negoci, fantasia i altres herbes", organitzada per la Biblioteca Municipal i patrocinada per "Sa Nostra" i el Consell de Mallorca.

Xerrades sobre l'Euro

"Sa Nostra" va organitzar dues conferències sobre l'Euro per a persones de tercera edat. Una, per a la Gent Gran, dia 23, i l'altra, dia 30, per a les Persones Majors. A ambdues es pogueren adquirir objectes i menjar pastissos i altres, comprat tot amb monedes Euro, simbòliques.

Tercera edat

94 persones participaren a l'excursió que dia 17 d'octubre va organitzar l'Associació de Persones Majors per la costa d'Andratx i Calvià. I l'horabaixa de

dia 20 no s'oblidaren, tot i esser padrins, de celebrar la festa de les verges. Encara qualcú sentia enyorança d'aquells temps de joventut. Bunyols i vi dolç no en mancà. Ca s'Escolà es va omplir.

Les novetats de la fira d'enguany

Dins el programa d'enguany, de la fira, tenim notícia que hi figura el següent:

Dia 26, dilluns, a les 7 de l'horabaixa, el P. Martorell a l'església serà investit Doctor honoris causa per la UIB. Dia 28, dimecres, es presentarà el tercer volum de la col·lecció "Quaderns Montuïrers", i dia 30, el llibre "Montuïri: Passatges d'Història", de Catalina Verger. I el mateix dia de la fira hi haurà una exposició de motos de gran cilindrada: "Harley Davidson" i serà inaugurada a la plaça del Pou del Dau la Creu de Son Rafel Mas, ja restaurada.

II Trobada per la Llengua

L'Associació de Músics per la Llengua organitza per al dia 10 de novembre a Santa Eugènia la "II Trobada per la Llengua" a la qual està prevista la participació de 65 grups o artistes de les Illes Balears, compromesos amb la nostra llengua, com per exemple Tomeu Penya, Ocults, Joan Bibiloni, Maria del Mar Bonet, Antònia Font...

Les actuacions començaran a les 10 del matí i duraran fins a les 4 de la matinada següent. Per primera vegada es cantarà dins el mateix recinte de la Fira del Disc en català, amb expositors de les diferents discogràfiques que es dediquen en aquest camp.

Es començarà a les 10h amb Música infantil, seguida de música tradicional.

A les 17h es donarà pas a la cançó. S'acabarà a partir de les 22h amb rock.

Si es vol passar el dia sencer allà mateix, es pot dinar i sopar a la zona que s'haurà habilitat per torrar. També hi haurà possibilitat d'acampar.

Per a més informació:

www.musicsperlallengua.com

Super Montuïri
BIP **BIP** Extens assortit
 supermercatos Gran varietat de productes d'alimentació

Peix congelat • Carnisseria • Xarcuteria
Panaderia • Fruita i verdura • Begudes • Neteja

I TOTA LA NOVA GAMMA DE "LEADER PRICE"

Av/ Es Dau, s/n

Tlf. 971 64 67 60

Montuïri

Notes del Patronat de Música

Sopar a la Fresca

Dissabte dia 29 de Setembre el Patronat de Música en col·laboració amb la Parròquia va organitzar el Sopar a la Fresca el qual va anar precedit d'una Missa i d'una ballada de ball de bot, a càrrec de la Banda, al Puig de Sant Miquel. Fou una jornada de trobada de molts de montuïrers i montuïreres que van voler col·laborar en la recaptació de doblers per l'enllumenat del Puig i per les activitats de l'Escola de Música. Associar el Puig al ball de bot no és comesa aliena a qui els agrada dansar al so de peces musicals com boleros, jotes o mateixes. I molts de dansaires van respondre amb ritme i ener-

gia per alegrar un horabaixa que, a les darreries de l'estiu, es va mostrar esplèndid.

Per reposar el cos i mostrar-li agraïment a les 9h. del vespre es va servir un sopar a la piscina des Dau. El menú, variat i evocador de sabors coneguts i d'altres d'originals, va fer referència a peces musicals clàssiques de tal manera que cada tast tingué el seu nom. Així es serviren ensalades "Quatre Estacions" de Vivaldi, carabassons farcits de marisc "Durandot" de Puccini, lhom amb fruits secs "Les Walquíries" de Wagner, escabetx de peix i verdures "Nabucco" de Verdi, canelons de cuixot dolç "Fantasies" de Schuman, arròs deliciós "Les noces de Fígaro" de Mozart, pitreres arrebossades al Curri

"Cinquena Simfonia" de Mahler i coca amb gelat "Ave Maria" de Schubert.

Un sopar musical que va tenir el seu punt i final en un concert que van oferir els músics i músiques de la Banda amb peces de ball lleuger que orientaren un aire nou, inèdit, i que demostraren que la banda disposa de recursos musicals i d'ànim per encarar qualsevol repte.

Des d'aquestes línies volem agrair la col·laboració desinteressada i absolutament necessària de les cuineres que participaren en la confecció dels menús, dels propietaris del local des Dau, de la gent que ens va facilitar les begudes i els materials per elaborar els menjars, de l'Escola Joan Mas, de la impremta i de les entitats que cediren la seva feina per fer possible un any més aquesta entranyable trobada envoltant les estovalles de la taula.

Els guanys han arribat quasi a les 400.000 pts. i s'han repartit a parts iguals entre la Parròquia i l'Escola de Música. Una vegada més, gràcies a tothom per tanta generositat.

Junta Directiva del Patronat

Programa d'actes de la Festa de Santa Cecília

El Patronat de Música de Montuïri torna a commemorar un any més la festivitat de Santa Cecília. Els actes se celebraran els dies 24 i 25 de novembre i consistiran amb el següent programa:

Dissabte dia 24 de novembre a les 20,30h., Concert de la Banda de Música de Montuïri a l'Església Parroquial de Sant Bartomeu.

Diumenge dia 25 de novembre a les 11h. Missa en honor de Santa Cecília a l'Església Parroquial. A continuació Concert de la Coral Mont-Lliri en el transcurs del qual s'estrenarà, conjuntament amb la Banda, la lletra de l'himne de Montuïri, Flor de Murta, escrita per Pere Orpí. Seguidament es retrà un homenatge als cantadors i cantadores de la Coral així com als distints intèrprets de la Sibilla, majors de 50 anys.

Al migdia se celebrarà un dinar de companyonia al Restaurant Cas Carboner. El preu del menú serà de 2.500 pts. per als socis/es i de 2.800 pts per als no socis/es. Els tiquets es vendran a l'Ajuntament fins dijous dia 22 de novembre.

La Junta Directiva del Patronat convida tothom i agraeix el suport de les activitats que organitza

La Junta Directiva

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Albañiles, 14

Tifs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11
Pol. Son Castelló 07009 Palma de Mallorca

Taller mecànic Planxa i pintura Constantino Ruiz González

C/ Ramon Llull, 46 • Tlf. 64 61 84 • Montuïri

La col·laboració de Montuïri al Tercer Món

L'ajuda econòmica, canalitzada pels missioners del nostre poble

Sembla que darrerament tant els simples montuïrers com els qui porten la direcció política del poble s'han conscientiat de la necessitat de col·laborar en l'ajuda material, social i intel·lectual de la gent desvalguda que viu en la indigència en els països anomenats del Tercer Món.

Enguany l'Ajuntament ha complementat la cooperació de l'any passat amb 600.000 pessetes més a fi de poder ajudar en concret a l'escoleta i menjador de 50 nins d'Hondures, quantitat que surt de les arques municipals, però en concret és el poble de Montuïri el qui ofrena aquests doblers, ara sufragats mitjançant els dirigents polítics.

Per cert que a mitjan mes de setembre passat llegírem a la premsa de Ciutat, com si fos una novetat exemplar, que l'Ajuntament de Sineu havia acordat que totes les ajudes al Tercer Món es canalitzassin cap allà mitjançant els fills del poble. Una decisió que ja va prendre Montuïri enguany farà tres anys.

El passat setembre tenguérem l'oportunitat de parlar amb el missioner de la vila, el pare Joan Amengual, qui exerceix la seva labor cristiana, social i educativa a la barriada de Sandoval Sorto, de San Pedro Sula, d'Hondures; un suburbi d'invasió, ja que la gent del camp va a la ciutat i en esser-hi es troba sense lloc on estar, ni tan sols per romandre-hi i s'han arreglar així com poden. Una gent, en concret, que ja fa set anys que hi és i l'Ajuntament d'allà no sols no els proporciona estada ni mitjans de cap casta, sinó que espera que se'n vagin.

S'allotgen en habitacles, molts d'ells construïts amb llaunes i fustes i sense serveis sanitaris, i això fa que el viure en aquestes condicions sia una aventura perillosa per a la salut. Naturalment tot escasseja, circumstància que fa que les primeres víctimes sien els nins, sobretot perquè els pares no poden enviar-los a escola, però també perquè no disposen de recursos econòmics per alimentar-los ni per als metges.

Les mares, per altra part, "són tan ignorants -ens comentava el pare Amengual- que ni tan sols saben alimentar els seus fills. Per exemple, si tenen un dobler i van per comprar al nin un tassó de llet i aquest s'encapritxa en

una 'coca-cola', li compren. No saben cuinar, ni fer una 'papilla', ni això".

Parlarem també de la inversió dels doblers que ofereix Montuïri i ens va esmentar un grapat d'activitats socials a les què és destinen, com són entre d'altres la construcció i manteniment d'un menjador on proporcionen diàriament aliment a 130 nins. Els subministren un tassó de llet, un plat cuinat amb carn, vegetals, ja sia arròs, mongetes o altres i també una fruita. Cada ració diària els suposa 90 pessetes par a cada un.

També entre les activitats que duen a terme cal esmentar els de la formació de nins i també la de les mateixes mares perquè a la vegada eduquin així com pertoca els seus fills. Ara bé, les mares, sobretot les més joves, han de solucionar un gran problema, com és el sexual. Es troben amb uns homes que els ofereixen uns doblers a canvi d'unes relacions extramatrimoniales, a les que elles accepten quasi sempre, sense tenir en compte que aquell home generalment està infectat de la sida. Llavors agafen la malaltia i la transmeten als qui amb ella conviuen, fills i espòs.

A San Pedro Sula disposen també de cinc persones perquè ajudin els malalts, comesa que duen a terme amb molta delicadesa. I també fan ús d'una ambulància que fa uns anys les fou donada pel Govern Balear.

Els nins que el pare Amengual i altres missioners tenen al seu esment els donen, com ja hem dit, una formació humana i cristiana, donant però molt d'èmfasi al desenvolupament dels valors humans.

Una transcendental tasca que porten a terme uns esforçats, generosos i despresos montuïrers -pensam també amb sor Margalida Miralles i altres- per terres

Grup de nins i nines d'un suburbi de San Pedro Sula (Hondures) que reben aliment i educació mitjançant el pare Joan Amengual i la col·laboració del poble de Montuïri

llunyanes d'una manera altruista, impregnada d'amor a Déu i al proïsme.

O. Arbona

ENTRENAU-VOS
per al futur

Plans de Pensions "SA NOSTRA"

"SA NOSTRA"
CAIXA DE BALEARS

Bernat Pizà Arbona "Pizà"

Conrador de tota la vida, sap les distintes tonades que temps enrere es cantaven al camp

En els temps actuals els treballs a què ens dedicam no exigeixen generalment un esforç físic extraordinari. Molts de treballadors en la seva ocupació diària, els que fan és manipular un ordinador on més que res actua la intel·ligència, conduir una furgoneta, un camió o un tractor i si han d'aixecar o transportar manualment un pes, sol ésser lleuger. Les màquines s'ocupen de qualsevol treball feixuc. És indubtable que al llarg del dia aquests treballs cansen, qui ho dubta! Però no físicament, com fa dècades.

Fa cinquanta o seixanta anys, el treball a més d'habilitat exigia un esforç físic considerable. Llavors els ferrers havien de manejar el mall amb els braços, eren rars els martinets. A les pedreres els obrers manejaven la manualeta de braó, els transportistes duïen damunt l'esquena sacs de 100 quilos, els missatges es posaven els llençols de palla i les garbes damunt el cap... ¿Quants s'atrevirien avui a llaurar un sementer ple d'arbres amb una arada amb rodes, de barreres, estirada per un parell de muls somerins? Aquestes peripècies les hagueren de passar els nostres pares i padrins. Avui tot està mecanitzat.

A Bernat Pizà Arbona li tocà viure aquella època. Passà per unes quantes professions. En aquell temps la feina i la

vida eren dures. Havien d'agafar els treballs que es presentaven. Les llesques eren més primes que avui. Ell es considera un agricultor, feina que sempre va fer amb molta cura.

El nostre entrevistat va néixer a Montuiri l'any 1929. Ara, amb 72 anys damunt les espatlles, pot contar bastants coses. Tengueren dues germanes: Maria i Francisca. Es casà amb Antònia Gomila Garcias l'any 1955. Tengueren quatre fills: Tòfol, Magdalena, Catalina i Joan. Tots majors i casats.

– On vares anar a escola per primera vegada?

– Com quasi tots els nins i nines de llavors, a Ca ses Monges...

Es retura un poc, mans plegades, i continua:

– Em succeí un cas que per jo fou mal de superar. Vaig fer la Primera Comunió als 8 anys i com que havia d'anar després a les Escoles, es considerà convenient pels educadors responsables que combregàs amb els nins de les Escoles.. Molt bé. Però com que a mi a Ca ses Monges m'havien ensenyat les oracions en mallorquí, en poc temps vaig haver d'aprendre-les, altra volta, en castellà. No et dic les dificultats que vaig tenir.

– Des de llavors ençà ha plogut molt. Algun record especial d'aquell temps?

– Sí –ens diu després de pensar un moment. Record que durant el Moviment i des d'un poc més amunt del Molí des Fraret, amb altres nins i un grup nombrós de majors miràvem els avions quan s'acostaven a Palma per bombardejar. Record també una gran multitud de gent que devora les Escoles esperaven el meu pare i l'amo en Jaume de Son Collell, que els duïen morts a conseqüència d'un accident de cotxe. I record que en certa ocasió jugant devora les Escoles passà un dia l'amo de Can Sociés i em digué: "Nin, vols venir a Can Sociés a guardar els porquets durant un mes? Et donaré cinc duros de plata". Hi vaig anar dos mesos. A ca nostra faltava el meu pare, les meves germanes estaven llogades, jo era un nin, i no ens sobrava res.

– Qui va ser el teu primer mestre?

– Don Francesc Pomar, de Ca n'Eloi, i també don Cristòfol Binimelis. Vaig anar a classe molt poc temps. La meua mare era viuda amb tres fills... Havíem de fer el cap viu.

– Desitjaves aprendre un altre ofici en lloc del camp?

– Sí, però les circumstàncies no em permeteren triar. Volia ésser sastre. He de dir, però, que he passat molt de gust

Montuiri

971 646 460

Bar Can Pieres

treballant la terra. Em consider agricultor.

– Quina feina del camp era la que més t'agradava fer?

– Sens dubte llaurar amb l'arada amb rodes.

En Bernat ens anomena una llarga llista de llocs on hi ha fet feina a jornal o ha estat llogat. Als 15 anys estava de pastor a Sa Mata Vei (un any); l'any següent, a Sabó de missatge; tot seguit amb l'amo en Llorenç Roig, de missatge durant cinc anys. Tenia 18 anys amb aquest darrer amo.

– Amb l'amo en Llorenç Roig –ens diu– era com si estigués a ca nostra. En aquell temps llaurava de mitja quarterada a tres quartons diaris amb l'arada amb rodes. Tenia un bon parell. Passava gust de fer feina. Molts d'agricultors en aquell temps ho eren perquè no quedava més remei, però a mi m'agradava molt la feina del camp.

L'any 1955 es casà i va prendre altra volta les terres de l'amo en Llorenç Roig, però a mitges, inclòs l'hort (3 anys). Eren els anys 1956 al 1958. Passà després a conrear les terres a mitges de Sa Mata Vei. Era, com hem

Dues entranyables recordances d'en Bernat Pizà:

● De nin, des del Molí des Fraret mirava amb altres amics els avions quan anaven a bombardejar Palma

● De jovenet era feliç els diumenges horabaixes amb en Tom Tyler i en Chispita al petit cinema de can Sampol

dit abans, agafar el que es presentava.

– Si no recordam malament –interrupem– també tengueres un forn.

– Damunt l'any 1964 vaig posar un forn amb el qual vaig servir el públic durant dotze o tretze anys.

– Si no haguéssim de ser indiscrets, et demanariem per què el deixares?

– Molt senzill –ens diu. Els darrers anys vengueren a cercar-me per ajudar dos dies als treballs del Coll de sa Grava. Aquests dos dies es convetiren en tres anys, durant el quals compaginava aquesta feina amb el treball del forn. No podia atendre per tot. A més, al poble érem cinc forns i em vaig decidir per treballar al Coll. La mateixa empresa duia també la pedrera de Son Anglada (Establiments) i vaig fer feina allà durant dos anys.

– D'aquí a on anares?

– Era l'any 1972 i em demanaren per anar a Son Costa Nou. Era una oportunitat. Hi vaig estar fins a l'any 1982.

– Així mateix donares bastants passes.

– Sí, però els temps vénen així. De Son Costa Nou passava de garriguer amb la Societat de Caçadors de Montuiri, càrrec que vaig ocupar durant tres anys. Després em vaig dedicar a conrear les nostres finques i a fer els jornals que sortien. Mentrestant, però, vengueren a cercar-me per fer feina a un hort de Sant Jordi. Hi vaig treballar durant uns quatre anys. Em varen operar d'un braç i més tard passava a ocupar-me només de les nostres finques. Amb això em va arribar la jubilació, als 65 anys.

– Encetarem uns altres temes. Les

(Continua a la pàgina següent)

veterinaris
montuiri

Camí de Ca'n Tamos, s/n
07230 - Montuiri
Tel./Fax: 971 64 66 49
clivetmontuiri@airtel.net

Clínica Veterinària

- medicina general
- vacunacions
- cirurgia
- raig X
- ecografia
- animals exòtics
- perruqueria
-

CONCERTAU HORA

(Ve de la pàgina anterior)

teves aficions?

M'agrada el cant, el cinema, el futbol, les bicicletes. De fet una vegada per Sant Bartomeu, dins uns actes que s'organitzaren vaig cantar una típica cançó de batre.

– Tu has cultivat la terra bona part de la teva vida. Podries anomenar-nos les diferents cançons o tonades que es cantaven al camp segons la feina que feien?

– Te'n diré unes quantes: hi havia la tonada del llaurar, el cant de batre, el cant dels segadors de falç, el cant de les figueraleres, la tonada del munyir... Segur que n'hi ha més, però sé aquestes. Llàstima que es perdin.

– Em sembla haver-te sentit tocar el flabiol fa temps.

– Espera un poc –ens diu.

S'aixeca de la cadira i ens deixa un moment. Torna amb dos flabiols.

– Quan vares aprendre a tocar-lo?

– De nin vaig començar a tocar-lo tot sol, darrera els porquets que guardava i sempre procurava tenir-lo a mà. En els moments lliures sempre practicava.

– Quin tipus de cançó o música és el que t'agrada?

– M'agrada molt la música espanyola, especialment les composicions que interpreta Manolo Escobar, Rocio Dúrcal, Sara Montiel... –es retura un moment per continuar. Quan jo era nin cantava en el cor i hi vaig cantar fins que em vaig casar.

Foto de 1958

A l'església, la mare dels "Melià" amb les dues nines: na Francisca, d'en Tomeu "Boira" i na Margalida, d'en Jaume des Coll. Els dos capellans, Jaume Cabrer i Sebastià Miralles, i l'escolà, Francesc Mas, qui ofereix estampes

– Has dit que també t'agrada el cinema?

– Molt. Encara tenc records molt agradables de la petita sala de cinema de Can Sampol, quan ens embadalfem o entusiasmàvem amb en Tom Tyler, en "Chispita", en Bon Steele... Aquells temps són difícil d'oblidar.

– Canviem d'argument, si et va bé: què ens dius de la circulació rodada al nostre poble?

– No sé que dir-te. No som cap tècnic. És un tema difícil, que serà més agut de cada dia. Però... em pens que fa temps existia un pla on hi havia senyalitzat un carrer paral·lel al de Palma, que donava a la carretera de Pina. A més, l'avinguda del Dau tal volta es podria fer passar fins a la carretera de Palma. Descongestionaria bastant el tràfic de dins el poble.

– A Palma, com hi vas: amb cotxe o

amb autobús?

– Amb l'autobús. Avui és difícil circular dins Ciutat i viatjar amb cotxe per la carretera és quasi com anar a la guerra.

– Els anys millors de la teva vida?

– Quan era jove.

– Què enyores de la teva joventut?

– El cinema i el gran i multitudinari passeig dels diumenges el vespre per la plaça i el carrer Major.

– Et preocupa tornar vell?

– No. Els anys vénen com vénen i tots passam pel mateix camí.

– Què et preocupa actualment del món?

– El terrorisme és el fet que més m'ha impressionat. Moren molts d'innocents. Som enemic de la violència. El món actual amb tots els seus avanços tècnics i progressos socials no respon al que hauria de ser. No ho entenc.

– Quina qualitat és la que més admires d'una persona?

– Sens dubte la senzillesa.

Amb senzillesa ha expressat en Bernat les seves opinions i els seus pensaments. Els homes del camp, com ha estat ell, solen expressar-s'hi. No obstant les paraules d'aquestes persones solen tenir una profunditat que en ocasions ens escapa als qui les escoltam. El contacte diari amb el camp, amb la natura, els dona una experiència, una saviesa de la què a vegades estan mancats el qui viuen dins el fragor de les ciutats. És un plaer canviar impressions amb un conrador de tota la vida. Cada frase seva és un pensament digne de tenir en compte.

Area de servei Ses Jardines

Estació de Servei

Mini-Market • Rentat de cotxes

Bar Restaurant

Berenars • Cuina casolana

Carr. Palma-Manacor Km. 29'3 • Tlf. 971 64 61 46 • Montuïri

Miquel Martorell Arbona

Quartetes populars mallorquines

L'atribolada vida d'un soldat i II

D'es cap d'un parell de dies
vaig sortir a passejar;
tothom en veure'm passar
reia fort, sense manies.

'nava per damunt s'acera,
assustat i amb tremolor,
en sentir un poc de remor
ja hagués tornat a rere.

Des susto pegava esclats
quan ses bocines sentia;
vaig arribar que tenia
colzes i genolls pelats.

També partia de trot
en dir-me res ses al-lotes,
amb aquelles sabatotes
que pareixia en Charlot.

Amb uns quants amics un dia
vaig sortir a passejar,
tots se varen empenyar
que colcàs a un tramvia.

Jo deia: no, que cauré.
Tots deien: no és perillós.
Jo, per no agraviar-los,
vaig dir: au!, ja hi colcaré.

Mos vàrem a preparar
tot su allà, ran de sa via.
En vérem un que venia
i el férem aturar.

Quan jo vaig anar a pujar,
quan vaig allargar sa passa,
una senyorota grassa
sortia per davallar.

Vaig tornar un poc arrere,
de'n terra l'em vaig mirar,
i no podia passar,
pegava a cada vorera.

Provava de davallar

i hi anava malament;
jo per ser servicient
vaig anar a dar-li sa mà.

Sa mà amb sa seva junt,
don passa i es peu no aferra
i tu-tup, ja em tira en terra,
i ella que em cau damunt.

Recent gotes, quin esclat,
no m'havia passat mai,
sols no podia dir ai!,
em pensava estar esclatat.

Jo davall i ella damunt,
sa trutjota no fugia,
i jo que ja no sabia
si era viu o difunt.

Set o vuit homes alçaven,
no la podien llevar,
tots deien: s'esclatarà.
Des susto quasi ploraven.

Jo sofria fort es mal,
sols no podia espolsar,
i un parell varen parlar
d'anar a cercar un ternal.

Llavors, cansats de provar,
era passat més d'un quart,
passaren a s'altra part
i un tombo li varen dar.

Me tragueren de davall
molt més pla que una rajada,
si l'haguessin sospesada,
pesava més que un cavall.

Llavors em dugueren d'allà
al quarter altra vegada.
Vaig anar una temporada
més premsat que un bacallà.

I ara, en veure dona grassa,
des de que això m'ha passat,
li envel tot escapat

que guany a un ca de caça.

Tramvia, dona, home gras,
quan els veig ja li he estret,
si trobava una paret
no fii que no l'esbucàs.

Ja que som desgraciat
no vull que vos ne rigueu,
domés que m'aplaudigueu
lo que em passà per Ciutat.

Tòfol Massanet "Parrí"

PREFABRICATS

Manera

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

**FABRICACIÓ
DE
BALUSTRADA I
BIGUES DE TAULÓ
IMITACIÓ FUSTA**

**Servei de transport
propi per a tota l'illa**

MAGATZEM I OFICINA:
Ctra. Manacor, Km. 28,5
07230 Montuïri (Mallorca)

Tels. magatzem: 971 64 67 44 • 971 64 60 95
Tel. particular: 971 64 61 73

bar

Ca na Poeta

music

Carrer Major, 7 • Telf. 64 65 29 • Montuïri

HISTÒRIES DEL SEGLE XX A MONTUÏRI - VII

Romanç de l'emigrant

N'Arnau Capons s'aixecà ben prest aquell matí. Va agafar el boliquet de roba neta i sortí de ca seva mig entebnat per la son que l'abraonava. A defora, encara feia fosca negra i els carrers obscurs suportaven silenciosos la gelada que, entre pedres rústiques i teulades ennegrides pel temps, s'assolava freda i menuda. Costes i més costes. Capamuntes, capavallades. Tot un seguit de pujades i baixades, de penyes i carrerons malplans. Sobre aquests fonaments agrests de roca viva s'hi assentaven alguns casals i un fotimer de cases petites i esquifides, arravatades una a l'altra, on la fam s'entretenia sovint a escurar les panxes primes dels seus moradors. De matinada, els camins que sortien de la vila s'omplien d'al·lotells i missatges que, com n'Arnau, retornaven a peu, boliquets a l'esquena, a les distintes possessions on estaven llogats. La claror rosàcia de l'aurora anava dibuixant turons i garrigues, pletes i quintanes que, talment retudes murades d'un grandios

castell, circumdaven, entre sementers solcats i terres de conror, el nostre poblet de sempre, que emergia punyent fitorat als costers d'un serral.

N'Arnau Capons feia olor de terra. Com la majoria de joves, nins i nines, dones i homes feinejava a fora vila. Fred i calor. Ara a recollir l'anyada o a cavar faves. Sense màquines. Ara a fer cugula, batre o sembrar alls. Tot a la mala. Ara a espolsar ametles, garbejar o aplegar figues. De sol a sol. Els vespres, a passar el rosari, sopar i a jeure. L'endemà, de bon matí i el mateix repertori. I cada dia igual. Talment papers de calc. I aquesta cadència, feixuga i monòtona, era el pa de cada dia de la immensa majoria de gent. Naixien, creixien i morien emparats i confortats pel clergat i unes poques famílies poderoses que, des de rera les vidrieres de la rectoria o d'entre les parets gruixades dels casals, regien els seus destins i els del poblet del turó. N'Arnau ho havia sentit a dir moltes vegades: com a senyors, només hi poden viure els qui tenen terra i no en fan olor.

N'Arnau Capons no anà mai a l'escola. Quan era petit el llogaren de porqueret pel pa que menjava i és que la seva família era pobra i les famílies pobres —la immensa majoria— no podien donar estudis als seus fills. La ignorància es passejava altiva gairebé de casa en casa. De tres parts del poble, dues no sabien ni llegir ni escriure. De jovenot, quan ell i els de la seva quinta hagueren d'anar a

l'Ajuntament a inscriure's per fer el servei militar, de la trentena que eren, només tres saberen signar. Els altres, com n'Arnau, fregaren successivament el dit gros de la mà dreta pel tampó xop de tinta xina i deixaren la seva empremta dactilar sobre el document, que tanmateix no entenien, on se'ls comunicava la seva pròxima incorporació a files. Això sí, fos com fos, tothom havia de saber de memòria les oracions per poder combregar. A ca na Donades, les nines analfabetes aprenien de cor tot el protocol de pregàries, rogatives i jaculatories imprescindibles per fer la primera comunió. Per a molts, aquesta fou l'única instrucció que reberen al llarg de la seva vida. Temps aspre i malastruc on els llibres eren un privilegi de les classes dirigents del poble i del país.

N'Arnau Capons va prendre una decisió. Estava fart d'arrossegant els galindons pels terrossos argilosos que envoltaven la vila: ara moll, ara pols, ara sol, ara pluja. Estava fart de senyors, capellans i cacics. Estava fart d'ignorància i de pobresa. Havia sentit parlar d'un nou món. Noves oportunitats. Nous horitzons. Noves perspectives. El seu cap inquiet congriava multitud de projectes i cada dia anava consolidant la idea de sortir d'aquell pou que l'ofegava. Havia vist com molta gent del seu poble partia cap a Amèrica. Eren molts els qui escolliren el camí de l'emigració amb la dèria de fer doblers i empesos per la misèria que els envoltava, ell volia fer el mateix. Va saber que en Jaume Terric i en Pep Perons s'embarcaren cap a l'Argentina, i d'aquella família, amb els seus sis fills petits, que també se n'anà a les terres meridionals del conti-

Ortopèdia MANACOR

Àngel
Ascaso
García

TÈCNIC
ORTOPÈDIC

Plaça Rector Rubí, 3
Tlf. 971 552 614
Fax 971 462036
07500 Manacor

Sortida d'emigrants del port de Palma l'any 1913 (Fotografia J. Escales)

ment Sud-americà. En direcció a Bons Aires salparen en Jaume Andreu i el seu germà Rafel. En Jaume Noto emigrà a Cuba. Tenia notícia que una quarentena de paisans seus, entre ells en Joan i en Toni de sa Costa, vivien el clima tropical de l'Havana. I de molts més que emigraren a part o banda cercant una vida millor. N'Arnau es va decidir. Anà una temporada a aprendre les lletres més elementals a ca sa sorda Rua (Antònia Miralles Martorell, nomia aquella doneta que feia escola els vespres a ca seva als missatges i jornalers) i un dia d'hivern de l'any 1915 agafà la diligència que, venint de Manacor, passava pel carrer de Palma i es dirigia a Ciutat. Enrere quedava el poblet allargassat damunt el turó i les llàgrimes de sa mare que amb els braços estesos enmig del carrer plorava desconsolada. Els arbres nus, les pedres grises, les boires baixes i la cançó de l'emigrant que sonava infinita entre oceans, continents i la nostàlgia.

Adéu germans
adéu siau mon pare
no us veuré més
Adéu siau
adéu ma dolça mare
adéu siau.....

Fins aquí la història de N'Arnau

CURIOSITAT HISTÒRICA

Toros a Montuïri

Segons informava *Diario de Mallorca* del passat 21 d'octubre, aquest mes es compliren 71 anys (era el 1930) de la corrida de Malesherbes. Dia així el diari:

En un terreno más bien particular, en Montuïri, tuvo lugar un festejo, en un ruedo improvisado, en la finca Malesherbes. Se lidiaron dos becerros: uno para el aficionado Gaspar Mas; el otro, para "Charlot Marino". A dicha fiesta asistieron el Capitán General i el Gobernador Civil. Cabe decir que aquel aficionado, al cabo de unos lustros, sería el empresario que "levantó" el Coliseo Balear, convirtiéndolo en plaza de temporada. Montuïri se sumó, por primera vez y en un año singular, a una fiesta que movía mucha gente.

Cal afegir que bastants montuïrers d'edat encara recorden aquella "corrida" i en saben anècdotes.

Capons. Una més de les que mon pare inclogué en aquell diari, o el que sigui, tan ben estotjat dins una carpeta descolorida, en el calaix de la taula de cames entorçillades. Com totes les seves contarelles, estrambòtica, retòrica i transcendent.

Andreu Benestruc

Nota de l'autor: Seria interessant fer un treball complet i seriós sobre l'emigració a Montuïri.

Fonts bibliogràfiques:

ARBONA MIRALLES, Onofre. *Montuïrers que han deixat petjada*. Antònia Miralles Martorell -Rua-. Antoni Manera Vich -de sa Costa-. **Bona Pau**. Montuïri 2001.

CAPELLÀ FORNÉS, Margalida. Entrevista a Joan Manera Vich -de sa Costa-. **Bona Pau**. Gener 1990.

MARTEORELL ARBONA, Miquel. Entrevista a Joan Servera Miralles -Porres-. **Bona Pau**. Febrer 1993. Entrevista a Coloma Nicolau Verger -Pelut-. **Bona Pau**. Octubre 1992. Entrevista a Maria Gomila Pocoví -Rua-. **Bona Pau**. Gener 1991. Entrevista a Antoni Fiol Gomila -Terric-. **Bona Pau**. Març 1994. Entrevista a Jacint Noguera Martorell Cinto -Moio-. **Bona Pau**. Abril 1994. Entrevista a Margalida Juan Bauçà -Caragola-. **Bona Pau**. Juny 1995. Entrevista a Joana Cloquell Fiol -Juanita Xigala-. **Bona Pau**. Gener 1993.

MAS MIRALLES, Guillem. *Montuïrers que han deixat petjada*. Rafel Pocoví Gomila -Andreu-. **Bona Pau**. Juny 2000.

MAS MIRALLES, Guillem i MATEU SOCIAS, Antoni. *La guerra civil a Montuïri. L'esclafit de la crispació*. Edicions Documenta Balear. Palma 2001.

MAYOL ROCA, Petra. Entrevista a Jaume Mas Bunyola -Noto-. **Bona Pau**. Desembre 1987.

LLIBRE NOU

Manual del bon glosador De Felip Munar i Munar

Es tracta d'un llibre inèdit sobre el l'art de glosar. Fins ara per sortir una glosa o fer-se glosador se n'havia d'aprendre tot sol. No hi havia mestres ni llibres que n'ensenyassin, que jo sàpiga. Tal vegada no s'havia escrit per mor que hi ha la creença que per esser glosador n'han de venir de casta o els ha de sortir d'ells a força de pensar i tenir afecció per cercar mots que rimin. Des d'ara, però, i a qual-sevol edat, estudiant al llibre de Felip Munar i Munar, **Manual del bon glosador**, entendrem com el glosar és un art i com tot art se'n pot aprendre.

Dins el seu contingut hi trobam una mica d'història de la cultura popular, allò que és actualment i com pot esser en el futur, el qual també conté exercicis com per exemple: a partir d'una popular glosa modificar-la, o si més no, a partir d'una paraula cercar-ne que hi rimin.

En una llista de recursos lingüístics, l'autor explica com ho fan els glosadors quan s'enfronten en públic. Per exemple, els dos primers versos es repeteixen cantant i canten poc a poc i, d'aqueixa manera, guanyen temps per pensar com han de seguir la glosa. Glossades de fa una cinquantena d'anys, creades i cantades per glosadors d'anomenada, completen aquest interessant manual per aprendre de glosar.

S.Nicolau

ADROGUERIA I ELECTRODOMÈSTICS
DE PLAÇA
Telf. 971 64 62 50 • MONTUÏRI

Comprant a la vila feim poble

LA DESAMORTITZACIO DE MENDIZABAL- i V

21 compradors varen adquirir les 40 quarterades quan es va parcel·lar s'Almudaina*(Conclusió)*

La relació dels compradors de s'Almudaina fou la següent:

1. - L'honor Miquel Gayà Matas, de Sant Joan, una quarterada de pinar i garri-ga per 200 lliures.

2. - Maties Bonet Chimenis, de Sant Joan, teixidor d'ofici, una quarterada de pinar per 160 lliures.

3. - Llorenç Bonet Chimenis, de Sant Joan, sabater d'ofici, una quarterada de pinar per 70 lliures.

4. - Joan Oliver Gual, de Sant Joan, amo de Meià, dues quarterades, un quartó i vint destres per 800 lliures.

5. - Gaspar Cerdà Manera, de Montuïri, dos quartons i vuit destres per 298 lliures.

6. - Mateu Ribes Barceló, de Montuïri, una quarterada, un quartó i seixanta destres per 250 lliures.

7. - Miquel Manera Martorell, de Montuïri, deu quarterades i seixanta-vuit destres per 2.138 lliures i 50 sous.

8. - Jaume Bonet Ximenis, de Sant Joan, una quarterada i quatre destres per 371 lliures, 15 sous i 9 diners.

9. - Pere Josep Bonet Ximenis, de Sant Joan, mitja quarterada menys nou pams per 27 lliures i 10 sous.

10. - Miquel Joan Mieres Matas, de Sant Joan, mitja quarterada i nou pams per 27 lliures i 10 sous.

11. - Jaume Noguera Coll, natural de Santa Eugènia i veí de Sant Joan, dues quarterades, tres quartons i cinc destres per 686 lliures.

12. - Antoni Jordà Fiol, de Montuïri, quatre quarterades i 38 destres "*en esto van comprendido las casas rústicas y urbanas y corral de higueras chumbas y tendrá servitud de llevarse agua del pozo para el consumo de la casa*", per 1909 lliures, 13 sous i 2 diners.

13. - Josep Cerdà Pocoví, de Montuïri, una quarterada per 220 lliures.

14. - Gabriel Gomila Cerdà, de Montuïri, una quarterada per 220 lliures.

15. - Joan Verger Pocoví, de Montuïri, dues quarterades, un quartó i vuitanta-tres destres per 150 lliures.

16. - Miquel Bauçà Barceló i la seva dona Coloma Gayà Vaquer, de Sant Joan, tres quartons i vint-i-una destres per 150 lliures.

17. - Antoni Miquel Riera, natural de Porreres i veí de Montuïri, una quarterada, un quartó i vint-i-sis destres per 135 lliures.

18. - Joan Baptista Mas Sociés, de Montuïri, una quarterada i catorze destres per 135 lliures.

19. - Joan Salvà Ximenis, de Montuïri, una quarterada per 310 lliures.

20. - Pere Josep Matas Ferragut, de

Sant Joan, tres quartons i seixanta-dues destres per 131 lliures.

21. - Miquel Oliver Bauçà, de Sant Joan, quatre quarterades, tres quartons i vint destres per 838 lliures, 4 sous i 2 diners.

Es parcel·laren en total quaranta quarterades, dos quartons i 29 destres.

Guillem Mas Miralles

BIBLIOGRAFIA

Boletín Oficial de Mallorca
Boletín Oficial de Baleares
Gran Enciclopèdia de Mallorca
Lluís Salvador d'Àustria, Arxiduc

- Mallorca agrícola : primera mitad : parte de la obra Las Baleares descritas por la palabra y el grabado / Lluís Salvador d'Àustria ; traducció de Josep Sureda Blanes. -- Palma : [S.n.] (Impr. Mossèn Alcover), 1954-59.

Ferragut Bonet, Joana

- La desamortización de Mendizábal en Mallorca : 1836-1846. - Joana Ferragut Bonet. - Palma : Boletín de la Cámara de Comercio, Industria y Navegación de Palma de Mallorca. - Any 1974, núm. 684-685.

Mas Miralles, Guillem

- Les propietats dels dominics / Guillem Mas Miralles. - Montuïri : **Bona Pau**, núm. 464, octubre 1991

- L'establiment de s'Almudaina / Guillem Mas Miralles. -- Montuïri : **Bona Pau**, núm. 522, agost 1996

Miralles Monserrat, Joan

- *Un poble, un temps* / Joan Miralles i Monserrat. -- Mallorca : J. Mascaró Passarius, 1973

Planas Sagrera, Josep

- Exclaustrados / Josep Planas Sagrera. -- Palma : Botlletí de la Societat Arqueològica Lul·liana, 1921

Ferreria Rafel Miralles

Més de 20 anys
treballant el ferro

Carr. Palma-Manacor s/n • Telf. 971 64 62 88 • Montuïri

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

CENTRE COORDINADOR

Biblioteca Municipal de Montuïri

NOVETATS BIBLIOGRÀFIQUES

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Obres de referència:

- **Enciclopèdia Milenio.**- Ed. Debate, 1999.

5 vol.

1r.- Historia de la humanidad.

2n.- La ciencia y el universo.

3r.- La naturaleza.

4t.- Pueblos y civilizaciones.

5è.- Atlas del mundo.

T'estimaré sempre.

En Teo celebra Sant Jordi.

La vareta màgica.

Els pinzells de l'Alícia.

Les històries perdudes.

El camí del far.

La línia del final del mar.

Literatura infantil:

La festa major de la bruixa avorrida.

Blancaneu i els set nans.

Explica'm un conte.

El bosc de l'avi mussol.

Quins artistes, els pingüins!

Un regal d'aniversari.

Contes de joguines.

Em vols llegir un conte?

Ovelles de coloraines.

Literatura Juvenil:

Pons, Pere.- L'estret del temps.

Martin Gaité, Carmen.- Caperucita en Manhattan.

Rayó, Miquel.- Les muntanyes de foc.

Amorós, Maria Lluïsa.- Dietari secret.

Rowling, J.K.- Harry Potter i la pedra filosofal.

Rowling, J.K.- Harry Potter i la cambra secreta.

Luca, Erri.- Tu, meu.

HORARI

De dilluns a divendres: de les 17 a les 20 h.

Dissabtes: de les 10 a les 13 h.

Consell de Mallorca

L'organització territorial de Mallorca durant el regnat de Jaume II (1276-1311) - II

Consideracions a l'entorn de les ordenances de Jaume II de l'any 1300

(Continuació)

Una de les primeres tasques que empenyé Jaume II fou encarregar a dos homes de la seva confiança, Pere Esturs de Sòller i Ramon Desbrull d'Inca, que recorreguessin tota l'Illa i estudiassin l'emplaçament de noves viles o "poblas" segons les normes que ell mateix donava en un document de carta-pobla de 1300. El rei no anomenava quantes ni quines havien de ser les noves viles, sinó solament marcava les normes a què s'havien d'ajustar. Els principals capítols d'aquesta carta-pobla eren els següents: cadascuna de les noves viles seria projectada per a cent pobladors. A cada poblador se li donaria un quartó de terra, per a fer-hi casa i corral, i a més se li havia de proporcionar cinc quarterades de terra, per a fer-hi vinya, hort o altres plantacions (confusió en el sentit de si és a tots els pobladors o a cada un). També es contemplaven unes quarterades de garriga, per a pasturar-hi els animals (origen de les comunes?). El nou poblador hauria de fer al senyor primitiu de la terra un censal de 18 diners, al sisè de lluïsmo. Si algun menestral volgués establir-se dins la nova pobla, tindria dret a un quartó, per a fer-hi casa i a dues quarterades de conreu. Tots els establidors estarien obligats a donar carrers comuns a la nova vila d'un destre i mig d'amplària. Cada vila hauria de disposar de les infraestructu-

res necessàries així com quedar abastida d'aigua de font o de pou, i en cas que aquests faltassin s'haurien de construir aljubs o basses per recollir l'aigua precís.

Eren viles, pobles o poblas ?

De manera tradicionalment s'ha considerat que foren onze els pobles afavorits per les disposicions reials, sens dubte quasi tots ells sobre nuclis petits més antics (alqueries, rafals, petits llogarets d'època islàmica).

A dir veritat el tema ha estat tractat més bé de passada. Diversos autors estan d'acord en què es tracta més d'un pla d'assentament poblacional (parcel·lació rural, planificació urbana). Gabriel Alomar afegeix el concepte pols de desenvolupament. Josep F. López Bonet desmenussa més el contingut i en fa una nova transcripció. Potser s'hagi de dir que es tracta d'una ordenació urbanística més que d'una repoblació sobre erms o territoris abandonats. Quant al número i quines foren, tot queda més a l'aire. Binimelis, autor de la primera *Història de Mallorca*, compta com a viles ja reconegudes abans de 1300 totes les poblacions, que havien estat cap de districte en època musulmana, com Pollença, Petra, Artà, Sineu, Inca i també

Per aquests indrets del carrer del Molinar possiblement s'hi construïren les primeres cases de la que seria vila de Montuïri

Montuïri. Dameto a 1631 n'anomenava 11, les tradicionals: Campos, Castellitx, Felanitx, Lluçmajor, Manacor, Porreres, Robines, Sa Pobla, Santanyí, Sant Joan, Selva. Per la seva banda el paborde Terrassa hi afegia Petra. Posteriorment, Quadrado tornava a les onze. El propi Gabriel Alomar afegia Capdepera i Son Servera arribant així catorze. Altres estudiosos hi sumen Binissalem.

Què passa amb el cas que ens ocupa, és a dir Montuïri? L'actual poble de Montuïri està ubicat en el marc del que fou juz de Montuy de l'època musulmana (Montuïri, Lluçmajor, Algaida) i que en el Repartiment correspongué a la porció reial. El més probable és que coincideixi amb alguna de les alqueries més destacades.

El títol de l'opuscle del bon amic felanitxer Ramon Rosselló Vaquer *Montuïri abans i després de 1300* és ben clarificador. 1300 és una data important però hi ha un abans. No es funda a partir del no res. A la nota introductòria del mateix opuscle l'autor assenyala tres punts que em semblen prou interessants per a detenir-nos-hi. En primer lloc indica la repetició, sense revisió, de cronistes, erudits i historiadors que, copiant-se uns als altres, han repetit allò de la fundació de les onze viles. Afirmació errònia perquè es sap perfectament que el que va fer Jaume II va ser dictar unes ordenances encaminades a fomentar l'agrupació de la gent dispersa als nuclis de població ja existents, com hem indicat abans. En segon lloc tampoc és cert que fossin 11 les viles fundades sinó més. En tercer

Hotel Rural Es Figueral Nou

Es Pati de Montuïri

Restaurant

Diligent servei

Amb totes les comoditats

Acurada atenció al client

Servei de noces i banquets

Ctra. Montuïri - Sant Joan, Km. 0'7 • Tel.: 64 67 64 • Montuïri

lloc les ordenances de 1300 no foren exclusives del regne de Mallorca dons és sabut que Jaume II l'any 1298 ja havia posat en pràctica aquestes ordenances a altres indrets com és el cas de Puigcerdà.

Tornem a Montuïri. Resseguint l'esmentat opuscle, en els anys que seguiren al Repartiment i primera fase de repoblació de Mallorca, ja des d'un inici hi trobam llinatges com Caldes, Claramunt, Company, Manera, Pons, Vilaragut, gent de Vic o de Sabadell, majoritàriament de procedència catalana. Gent que habitava les alqueries i els rafals del terme de Montuïri els quals encara s'anomenaven amb els topònims de rel àrab (Azmet Abenmunahal, Beniaziza, Beniacop, Alcoraia, Benalfimara...), gent que es dedicava al conreu dels cereals o de la vinya, gent que havia de satisfer les feixugues càrregues fiscals així com complir amb els drets feudals de censals, alous, lluïsmes, etc. D'aquells anys obren dades sobre la producció de cereals, vi, ordi, bestiar, llegum així com del conreu de la figuera.

El 14 d'abril de 1248 el papa Innocenci IV posava davall la seva protecció i la de la Santa Seu les esglésies parroquials de Mallorca entre les quals s'anomenava la de Santa Maria i Sant Pere de Montuïri. Ja existia doncs el nexxe per unir totes les persones disperses pel terme almenys des del punt de vista espiritual. El 1268 coneixem el nom de Guillem Gomir, prevere de Montuïri. A partir d'aquesta data en els testaments apareixen mes o menys referències a l'església, a deixes per a les seves obres o al cementiri. El 1285 dins la mateixa església es féu elecció de síndics i procuradors que havien d'anar a Ciutat a treure homenatge de fidelitat al rei Alfons.

D'aquesta manera sembla que entorn a 1300 el terreny estava preparat. Un document de la declaració dels drets dels barons i el que es pagava per lluïsmes formant part de la sèrie del Reial Patrimoni diu: *la vila de Montuïri és situada e hedificada la major partida de la dita vila...* Del 5 d'octubre del 1302 un altra dada esmenta la pobla reial novament feta en el terme de Muntuïri. Ben aviat la mateixa documentació tornarà al.ludir a la vila o pobla i apareixen referències a noves cases i sobretot al mur el qual constitueix tot un enigma perquè no ha quedat si és que alguna vegada s'aixecà.

Efectivament, el nucli sorgí amb probabilitat al llarg del segle XIII, en opinió tradicional al Molinar. Jaume II li atorgaria carta pobla el resultat de la qual fou l'anomenat Quadrat. Dins aquest perímetre es traçaren les places i s'hi bastí un oratori substituint un d'anterior. A poc a poc l'expansió urbana es traduiria amb construcció de nous albergs i carrers, amb el creixement demogràfic i econòmic. Augmentà la concentració de la població en el nucli urbà. Val a dir que molt a principis del segle XIV la vila de Montuïri comptava ja amb uns 500 o 600 habitants. El monedatge del 1308, el més antic conegut, estudiat pel vostre

paisà Joan Miralles i Monserrat, documenta els caps de casa montuïrers en aquella data i suposa una interessantíssima relació sobretot pels aspectes antroponímics (noms i llinatges). Els llinatges Manera, Miralles o Verger, tan típicament montuïrers, ja eren establits a la Vila. A més, és de destacar la presència d'una notable comunitat jueva.

Fins ara hem evocat el passat d'aquest poble un grapat de segles enre-re. Permeteu-me amics que a continuació, i de manera breu, exposi algunes consideracions sobre el present.

(Conclourà)

Maria Barceló i Crespi

Modelo: Espuma No. 2229-4776. Oro y diamantes de 18K. Movimiento interno. Cristal de zafiro. Resistencia a los golpes. 50 metros de resistencia al agua. Garantía internacional. Precio: 2.200.000. www.maurice-lacroix.com

Fermin
joyeros
Porto Crista - Manacor - Cala Millor

MAURICE LACROIX
Switzerland
Tomorrow's Classics

De llegums i cereals a Montuïri només hi hagut mitja anyada

Aquests darrers tres anys, generalitzant, les pluges que han caigut a Mallorca han estat inferiors al que es considera normal, hem estat patint un llarg període de sequera.

Sabut és que la bona anyada de llegums, cereals, farratges, pastures i conreus en general de secà ve marcada per les saons i, a més, que les tinguem al moment oportú. Com que a més d'haver caigut poca aigua del cel no ho ha fet per les dates clau, l'anyada d'aquests darrers anys ha estat curta.

Les pluges o saons que més influència tenen pel que fa a l'anyada, apart de les tempestes com la que caigué a l'acabament d'agost, han de començar per a l'octubre per així tenir bona saó per sembrar les faves, pèsols i farratges; i la saó nova de Santa Catalina, per ben començar a sembrar els cereals. Durant els mesos de desembre i gener ha de fer quatre brusques pel sembrats tenir bon brullar, com també una altra bona saó per la *Mare de Déu Candellera*, per així tenir força per créixer i desenvolupar-se tot allò sembrat pel baixos, ja siguin cereals, llegums, farratges, pastures i altres sembrats. Les pluges que no poden mancar, ja que les plantes amb l'arribada de la

primavera creixen i necessiten menjar i beure, són les del març. La dita: *Si plou pel març plou faves* és perquè les faveres aquest mes han de tenir força per congriar i inflar les bajoques. De les brusques de primavera, les més ben aprofitades són les d'abril: Ja se sap allò que *per l'abril cada gota val per mil i vuit dies enllà, vuit ençà \ per Sant Marc (25 abril) la pluja no pot mancar*. Si pel mes d'abril ha plogut bastant l'anyada ja es dóna per segura, almenys per les terres

fèrtils. Si no ha feta bona saó i pel maig també cau oportuna un ploguda, també va bé. Segons deien els pagesos vells a partir de la darrera desena de maig mi-

llor si el temps es fresc però l'aigua a vegades lleva més que no dóna,

Atesa aquesta climatologia, s'altre any es va collir gra per les terres fèrtils. L'any passat, que de pluja a Montuïri solament es varen mesurar 187 l/m² quan allò normal són 450, no es va recollir res a terres primes i poc a les grasses. Enguany, segons notícies, si bé no hi hagut anyada zero, com succeí l'any passat a bastants d'indrets, poca cosa s'ha recollit. Segons el resultat de les proves de cereals que ve realitzant la Conselleria d'Agricultura a distintes fin-

ques de Mallorca, ha estat a Montuïri on millor rendiment han donat.

S'han experimentat amb 9 varietats de blat: *cajeme, bonpaim, elastic, horzal, creïna, pinzon, gazul, tigere i yecora*.

A les parcel·les experimentals a la finca Son Vanrell es pot dir que l'anyada ha estat bona. El que millor rendiment ha donat ha estat la varietat *creïna* amb 6418 k/ha. El que menys, el *pinzón* que ha donat 4836 k/ha., xifres aquestes de bon rendiment. Com a contrast a Vilafranca, sembrat també a terra fèrtil, conreada de la mateixa manera i aplicant el mateixos adobs, solament han donat aquests resultats: *elastic* 927 quilos Ha i el *pinzon* 460 essent el millor resultat el *yecora* amb 1320 k/ha.

D'ordi de tardor s'experimenta amb varietats *gaelic, hispanic, nature ricarda, magestic*. El de millor resultat ha estat l'*hispanic*, a Son Gaià amb 3206 Kg/Ha. El que menys el *gaelic* 599 Kg/Ha a les proves fetes a una finca de Sant Joan.

La conclusió de tal resultats és que al conreu de cereals poca pluja li basta, sempre -com he exposat més amunt- que ploqui en el moment idoni. Aquesta gran diferència de collita d'una parcel·la a l'altra s'atribueix a les poques pluges de primavera que varen caure per les zones on hi ha hagut una anyada normal.

El setembre, o asseca les fonts, o arrossega els ponts. Per això hem d'estar conents que a l'acabament del mes d'agost i començament de setembre arreu de Mallorca hagi plogut a balquena, tot i que les fortes barrumbades del passat dia 6 de setembre hagin causat danys considerables per la comarca de Lluçmajor, i pel fora vila hi hagi bastant fruita i hortalissa per recollir. Essent que el terreny estava ressec, enyoràvem pluges. Ha plogut, i en general a caigut bé als pagesos. Hi ha saó i el conreus de secà la necessitaven. Gràcies a aquests aiguats, les aigües soterranis s'estan regenerant. De seguir plovent prest les fonts tornaran a brollar.

Sion Nicolau

A llocs no s'ha recollit ni la llavor

A les terres molt fèrtils i amb noves varietats de blat s'ha obtingut una bona anyada

Pintures

Estucs i esponjats

Cristian Bosch Veny

07680 Porto Cristo • Tlf: 971 82 10 78 • Mòbil: 652 08 78 03

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Temps feliços

Era un diumenge horabaixa de començament de primavera de l'any 1947 quan aquestes tres jovenetes -aleshores d'una quinzena d'anys- estaven damunt els graons disposades per anar a passejar quan es veieren sorpreses pel fotògraf.

N'Antònia Mayol "des Forn" i na Bel Arbona "Patrona" es posaren "a punt" per deixar-se fotografiar, però na Joana Fornés "Mora" o no se n'adonava o considerava que aquella "pose" era la més adequada. De totes maneres aquest quadre on s'hi destria com a fons can Peres i l'antiga casa de la vila és del tot harmoniós

Records d'infantesa

Mosso de fuster

Quan tenia 14 anys vaig començar a anar de mosso de fuster. D'aquesta manera veia satisfets els meus desitjos, tal com havia demanat al meu pare. Això era l'any 1923. I ell mateix em va cercar el mestre: fou en Joan "Prim", qui tenia la botiga al carrer Ramon Llull, quasi cap de cantó amb el d'Emili Pou.

Al cap d'un parell de dies d'haver començat ja em va manar que enllestís un mànec de xapeta, orientat pel pare del mateix mestre, ja d'edat, però encara feia qualque cosa. I essent que jo no en sabia, la primera cosa que féu fou ensenyar-me a agafar l'eina de la fusteria, fins que m'hi vaig familiaritzar.

Poc a poc ja li ajudava a construir rodes de carro, mantins d'arada, esterrossa-

dors... Déu sap el nombre de forats que vaig arribar a fer a les cubes de les rodes de carro! Exactament tenien 14 forats per ficar-hi els raigs. Eren de fusta d'om, dels que hi havia els torrents. I ho construïem sense ajuda de cap màquina. No n'hi havia. Tot ho havíem de fer "a les males".

Al poc temps traslladarem la botiga a una cotxeria de la plaça Vella, que era de Cas Manescal, quasi davant la del ferrer "Pelut". I no vàrem estar molt a tornar-nos traslladar, aquesta vegada devora Can Ferrando, ara de na Margalida de Meia.

Fou quan tenia al voltant dels 18 anys quan vaig passar amb mestre Rafel "Serena" i amb ell hi vaig estar fins als 26 anys, que fou quan va tancar la indústria. Però essent que considerava que ha-

via après l'ofici, ja tenia pensat instal·lar-me pel meu compte. I així fou com vaig posar una fusteria a ca meva.

Quasi tots els clients que abans tenia mestre Rafel varen passar a encarregar-me la feina a mi i d'aquesta manera ho vaig tenir molt bé. Així vaig començar a guanyar doblers. Entre altres tenia com a clients el metge Ferrando, els senyors de Can Socies, el senyor de Con Comelles, els quals en aquell temps eren els únics que aguantaven la indústria.

I pel que fa a les diversions en temps de la meua joventut, poques. Amb 7 o 8 amics els diumenges ens passejàvem pels carrers del poble. I als cafès, quasi no hi entràvem. Eren un temps de molta penúria i estretot, sobretot si ho comparàvem amb l'abundància que ara hi ha por tot arreu.

Contat per Gabriel Roscar

Pere Mariano Garcia Perelló, entrenador de l'equip de 2ª regional

Demana recolçament per als jugadors i que es valori la tasca que dels modestos

Continuant amb les breus entrevistes als entrenadors i preparadors dels equips montuïrers d'aquesta temporada, fa poc parlàrem amb el de l'equip de futbol de segona regional, Pere Mariano Garcia Perelló, persona seriosa i alegre a la vegada, més bé jove que d'edat, natural de Manacor, de 32 anys, casat i domiciliat a la vila des de fa 6 anys. A través del futbol va conèixer la que ara és la seva dona; té dos fills, Tomeu i Pere, treballa en el negoci familiar. Per cert –ens diria més endavant– està tot content de viure al nostre poble.

– Estant a Montuïri, durant aquests darrers anys, amb quins equips has jugat:

– He format part del Montuïri a Preferent i III Nacional, dos anys amb el Vilafranca a 1ª regional i Preferent com entrenador.

– Quina opinió et mereix el nostre equip de 2ª regional?

– Crec que tenim un bon equip, però tenint en compte les diverses baixes que hem sofert degut a la incorporació de 3 o 4 jugadors al Montuïri de III Divisió, hem quedat amb pocs efectius i això ens ha restat un poc de competència.

– Com qualificaries la tasca d'entrenador?

– La tasca d'entrenador és molt diferent a cada una de les categories. En aquesta, en concret, consider que s'ha d'aconseguir una màxima serietat, com

també que els jugadors s'ho passin bé entrenant de la millor manera possible.

– Quins equips has entrenat?

– Per espai de cinc anys vaig entrenar equips base de Manacor, com foren els alevins, infantils i cadets. I tot seguit el Montuïri a tercera i segona regional.

– Podries dir-nos els noms dels jugadors que integren la plantilla de 2ª regional.

– Actualment tenim 3 porters: Maties Coll, Tomeu Ripoll i Jaume Ramonell; 6 defenses: Jaume Mas, Miquel Verger, Joan Mesquida, Aboclaziz, Maties i Benet Campins; 6 mitjos: Jaume Alcover, Miquel Ribas, Vicenç Trias, Diego González, Tomeu Bennassar i Jaume "Salat"; i 4 davanters: "Pedrito", Pau Pascual, Miquel Verd i Biel Amengual. En total 19.

– Sabem que també disposau d'alguns de l'equip de 3ª divisió. És així?

– Sí. Quan no juguen amb l'equip de 3ª, algunes vegades juguen amb nosaltres. Aquest són Tomeu Verger, Joan Marimon, Miquel Canyelles i Guillem Nicolau.

– Són tots de Montuïri?

– No. La majoria ho són, però n'hi ha de Palma, Sant Joan i Vilafranca.

– Us entrenau molt?

– Tres dies per setmana: els dimarts, dijous i divendres.

– Us heu proposat ascendir?

– Crec que no és el nostre objectiu. Ara bé, si podem quedar tercers no hem de quedar els cinquens.

– Com qualificaries la manera de ser dels jugadors que entrenes?

– El comportament és bastant bo, però hem de pensar que en esser un equip totalment amateur, si tenen altres obligacions, les han de complir, però a mi m'agradaria que fessin un esforç per no fallar als entrenaments i partits.

– Així i tot et deuen donar alguna satisfacció?

– Sí, sobretot vull alabar la bona predisposició i el bon ambient que regna dins l'equip.

– I decepció?

– També, sobretot quan no puc comptar amb tothom en els partits i entrenaments, ja que això resta molta competitivitat i la gent es relaxa.

– Per tant i pel que es veu, la il·lusió no et manca.

– Les il·lusions i expectatives són bones, ja que el món del futbol és la cosa que més m'agrada. Per tant, la il·lusió meua és la d'entrenar tan amunt com sia possible.

– Com valoraries l'actual competició?

– Personalment consider que la competició en aquestes categories no té un al·licient molt elevat a nivell de joc dels equips, ja que són equips de pobles més petits, de segons equips... Però així i tot hi ha bastants d'equips amb gent jove que intenten fer-ho tan bé com sia possible.

– Ja per acabar, vols afegir qualche cosa més?

– Vull expressar la meua satisfacció de sentir-me molt montuïrer i també llançar un petita crida a favor de tots aquests joves que juguen desinteressadament a futbol per al seu equip i poble. Seria de desitjar que es valoràs un poc més tot quan fan.

O. Arbona

Brillants actuacions d'Esteve Barceló

L'atleta montuïrer Esteve Barceló, el passat 30 de setembre fou el guanyador del *Memorial Bartomeu Buades* disputat a Inca. Dia 7 d'octubre guanyà la pujada a l'ermita de Manacor i el 14 ocupà la 4ª plaça a la mitja maratón internacional de Calvià amb més de 300 participants i que fou guanyada per un *costariqueño*.

A la milla internacional d'Eivissa, celebrada dia 12, acabà a la 15ª posició, després de sofrir una lamentable caiguda a manca de 500 metres de la meta.

FUTBOL

3ª divisió nacional

Montuïri, 3 - Arenal, 0

No tengué el Montuïri cap problema en resoldre un partit en una primera part excel·lent i una segona, no tant, si bé l'arribada del tercer gol 5 minuts abans de l'acabament deixà l'encontre sentenciat. L'arbitratge de Nadal Riera fou el millor des de molt de temps ençà.

Vilafranca, 2 - Montuïri, 2

En un emocionant derbi el Montuïri aconseguí el primer i el darrer gol de l'encontre, obra de Gomila. Ambdós equips cercaren insistentment la victòria, però acabaren empatant un partit on els locals marcaren un gol de penal i el pal n'evità un dels montuïrers poc abans d'acabar.

Montuïri, 0 - Constància, 4

Amb un arbitratge desastrós, davant un poderós rival que als 5 minuts ja havia aconseguit dos gols i amb un Montuïri en hores baixes i manca de titulars indiscutibles, els nostres ni tan sols pogueren fer-se amb el gol de l'honor.

Eivissa, 2 - Montuïri, 0

Encara que l'Eivissa aconseguís el primer gol als 10 minuts, el Montuïri es va defensar bé i va intentar igualar el partit. Ara bé, el segon gol local a 5 minuts del final acabà amb les esperances del montuïrers.

Montuïri, 1 - Pl. Calvià, 2

Mancant 10 minuts per a la conclusió i quan quasi tots els jugadors ja s'havien aturat per atendre'n un de visitant lesionat, Bussi, en una acció reprobable, llançà la pilota a la nostra porteria i així aconseguí el gol de la victòria visitant. El públic l'escrijà i el va reprendre.

Plantilla del Montuïri de segona regional

2ª REGIONAL

Montuïri, 3 - Pollença, 3
Xilvar, 5 - Montuïri, 0
Montuïri, 0 - At. Peguera, 2
Montuïri, 1 - St. Jordi, 2

FUTBOL BASE

Juvenils

Espanya, 3 - Es Pla, 2
Es Pla, 1 - La Unió, 1
Son Sardina, 5 - Es Pla, 2

Cadets

Es Pla, 5 - St. Jordi, 1
Can Picafort, 2 - Es Pla, 2
Coll den Rabassa, 5 - Es Pla, 0

Infantils

Sa Vileta, 4 - Es Pla, 4
Es Pla, 4 - At. La Unió, 1

Alevins

At. S. Cotoner, 0 - Es Pla, 4
Es Pla, 7 - At. S. Gotleu, 1
At. S. Ferriol, 0 - Es Pla, 10

Benjamins F-8

Artà, 9 - Es Pla, 1
Es Pla, 6 - Porreres, 0

Esporles, 2 - Es Pla, 1

Benjamins F-7

Montuïri, 3 - Badia Cala Millor, 7
Escolar, 2 - Montuïri, 6
Montuïri, 4 - Petra, 3
Montuïri, 3 - Artà, 3

BÀSQUET FEMENÍ

Infantils

Manera Montuïri, 42 - Lluçmajor, 21
Portocristo, 43 - Manera Montuïri, 58

Primera Autònoma

Sant Josep, 82 - Lapis Montuïri, 55
Lapis Montuïri, 55 - Campos, 35

centre
d'anàlisis
biològiques
s.a.

Anàlisis Clíniques

Antònia Sastre Barceló
Farmacèutica

Consulta: Dilluns, dimecres i
divendres: de 8'30 a 10 hores

Carrer l'Almoïna, 49
Porreres
Tlf. 971 64 70 84

Assegurances: Adeslas, Asisa-Muface, Agrupació
Mútua, Axa-Mare Nostrum, Imeco-Caja Salut,
Groupama, L'Aliança Novomèdic...

Restaurant
Cafè Carboner

(DIMARTS TANCAT)

REFRESCS DE NOCES, COMUNIONS, BAPTISMES...

Ctra. Manacor, km. 28 • Tlfs. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUÏRI

Col·lecta del Domund

La col·lecta que es féu el passat diumenge dia 21 d'octubre per ajudar als missioners que treballen arreu del món per difondre el missatge de l'Evangeli fou de 64.710 pessetes. Moltes de gràcies a tots els qui heu col·laborat. Les Missions us ho agraeixen.

Cursets pre-matrimonials

El proper dia 26 de novembre a les 21 h. a la Parròquia de Costix començarà el curs de preparació per a celebrar el matrimoni cristià. Les parelles interessades han d'avisar oportunament a la rectoria.

Trobada de Catequistes

Amb el lema, la pregària en la catequesi el proper dissabte dia 17 de novembre a l'ermita de Sant Honorat tindrà lloc la trobada de Catequistes de primera comunió i confirmació de l'Arxiprestat del Pla. La trobada començarà a les 10'30.

Festa de Santa Cecília

Amb motiu de la festa de Santa Cecília juntament amb el Patronat de Música, la Coral Mont-Lliri i la Banda Municipal s'organitzen una sèrie d'actuacions musicals que lluiran la nostra festa. Esta organitzat les següents actuacions:

Dia 22 (dijous) a les 16'00 Audició pedagògica dirigida al col·legi públic a càrrec dels alumnes de l'Escola de Música.
Dia 24 (dissabte) després de la missa de les 20'00, concert de Santa Cecília a càrrec de la Banda Municipal.

Dia 25 (diumenge) després de la missa de les 11'00, concert de la coral Mont-Lliri, acte seguit homenatge del Patronat de Música a tots els cantaires i sibil·les majors de 50 anys.

Volem animar i encoratjar tots aquells i aquelles que no escatimen esforços per dur a terme aquesta noble tasca a favor de la música i el cant.

PER LA PAU

Pregàries de diferents religions

Davant els esdeveniments agressius dels darrers mesos. Davant l'amenaça constant de violència, guerres i tantes morts innocents volem oferir un conjunt d'oracions a favor de la pau. Volem escoltar, els sentiments i els desitjos de les religions i de les cultures davant l'amenaça com de la pau en el nostre planeta. Volem fer nostres

les entranyables idees de Manatma Ghandi quan deia: "Així com l'abella recull el pol·len de les diferents flors, així també la persona assenyada accepta allò més important de les diferents escriptures i veu només el que es bo en totes les religions".

Pregària Hinduista per la Pau.

(Hinduisme: des de segle XV a. C.)

Oh Ésser immens, conduiu-nos del que no es real a la realitat, de la fosca a la llum, de la mort a la vida. Sou l'Immens dins tot, oh Totpoderós, que hi hagi, doncs, pau al cel i a la terra, que ragin les aigües, que abundin les herbes, que els arbres i les plantes portin quietud arreu. Que tots els éssers benèfics ens donin tranquil·litat, que la llei afavoresqui el benestar i que tot sigui sempre font de joia. Que la vostra pau arribi a totes les coses i també a mi.

Pregària Cristiana per la Pau.

(Cristianisme des del segle I d. C.)

"Benaurats són els que treballen per la pau, perquè seran reconeguts com a fills de Déu. Però jo vos dic a vosaltres que escoltau, estimau els vostres enemics, feu el bé als qui us odien, beneïu els qui us fan mal, pregau per aquells que abusen de vosaltres. A aquells que us peguen a una galta, oferiu-los també l'altra galta; a aquells que us lleven el vestit, oferiu-los també el mantell. Donau als qui us demanen i no reclameu als que vos prenen els béns que us els retornin. Així com voleu que els altres us tractin, tractau-los també vosaltres."

Pregària Musulmana per la Pau.

(Islamisme des del segle VII d.C.)

En nom de Déu benefactor i misericordiós, lloau el Senyor de l'Univers que ens creà i constituí en famílies i pobles. Que ens puguem conèixer els uns als altres i que no ens menyspreem mútuament. Si l'enemic es decanta per la pau, decan-t'hi tu també i confia en Déu, perquè el Senyor és el que coneix i escolta totes les coses... Els servidors del Déu Amable són les persones que van per la Terra en humilitat: quan a elles ens adreçam proclamam la pau.

Carta d'agraïment per la col·laboració econòmica amb la parròquia

Aprofit la possibilitat que m'ofereix la revista Bona Pau per agrair, una vegada més, les ajudes econòmiques que la majoria de montuïers i montuïeres heu fet a la Parròquia per mantenir i conservar el patrimoni religiós del poble.

Ens ha alegrat poder dur a terme algunes activitats lúdiques com el sopar a la fresca del dia 29 de setembre per tal de poder aconseguir alguns estalvis per pagar les factures pendents. Però més ens ha alegrat les visites que molts heu fet a la rectoria i m'heu entregat personalment un donatiu. Vos agraeix la vostra col·laboració i la vostra confiança.

Vull comunicar-vos que entre el sopar a la fresca, els donatius personals i el que feu l'Ajuntament en total hem recollit 675.000 pts. És una bona quantitat, però no suficient per pagar totes les factures pendents.

Però malgrat tot, estic convençut que a poc a poc aconseguirem el nostre noble objectiu de pagar tot allò que devem.

Les nostres pròximes activitats seran dues rifes que farem per la fira de la perdiu. Es rifarà un brodat mallorquí i un quadre donat per una família del poble. I més endavant durement a terme la clàssica "Volta del Blat".

No volem abusar ni de la vostra generositat ni de la vostra confiança.

Finalment dir-vos que les persones que el passat mes de maig vos vàreu comprometre a fer una aportació econòmica per la restauració de l'electricitat de l'ermita del Puig, ho podeu fer quan vulgueu.

Una vegada més, gràcies per la vostra generositat i perdonau si en algun moment ens feim pesats demanant-vos la vostra col·laboració econòmica.

Miquel Mascaró

PLUVIOMETRIA

Octubre de 2001

Dia 9	1'7 litres m ²		
" 10	1'9	"	"
" 20	2'7	"	"
Total	6'3	"	"

30 setembre ...12'4 litres m²

Total setembre 92'60 " "

APOTECARIES

4 Novbre Porreres	25 Novbre. Ariany
11 " St. Joan	2 Dbre. Montuïri
18 " Vilafranca	

TEMPS PASSAT

10 anys enrere

Novembre de 1991

Nova discoteca

"Amb extraordinària concurrència i dins un ambient apropiat, dia 28 de novembre -de 1991- fou inaugurada la nova discoteca "Ics" situada just devora els Creuers. Així la joventut que en vulgui gaudir no haurà d'anar a poble extern" (Bona Pau nov, 1991).

25 anys enrere

Novembre de 1976

Legalitzada l'Associació de veïns

Aquest novembre de 1976 el Governador Civil va comunicar a la Junta promotora que l'Associació de veïns quedava legalitzada com a tal. Es va considerar que representaria una solució a tots els problemes que poguessin sorgir dins Montuïri. La realitat, però, no fou tan satisfactòria com s'esperava.

50 anys enrere

Novembre de 1951

Aprovació de la Urbanització d'Es Dau

Dia 25 de novembre de 1951 la Corporació Municipal va aprovar definitivament la Urbanització d'Es Dau segons el projecte que havia presentat l'arquitecte Garcia Ruiz.

100 anys enrere

Novembre de 1901

Nou recaptador

Dia 18 de novembre de 1901 la Corporació va acordar destituir Pere Joan Mut Monserrat com agent executiu de l'Ajuntament i nomenar, per substituir-lo, Guillem Barceló Palou, perquè recapti per via executiva tots els impagats, i demés obligacions del càrrec.

DEMOGRAFIA

Octubre de 2001

Naixements

Dia 5.- Enric Caldentey Albis, fill de Llorenç i de Catalina.

Dia 18.- Coloma Verger Duran, filla de Maties i de Magdalena.

Dia 19.- Alejandro Parra Leal fill de Francesc Xavier i de Josefa.

Dia 24.- Jaume Manera Cerdà, fill d'Antoni i de Joana.

Defuncions

Dia 14.- Ramon Bauzá Antich "de Son Canals, casat de 93 anys.

Dia 18.- Miquel Mayol Jaume "Caragol", casat de 76 anys.

Dia 30.- Antònia Ribas Portell "Portell", casada de 64 anys.

Matrimonis

Dia 13.- Joan Martorell Cerrato amb Francisca Mudoy Servera.

CUINAR EN CASA

Orellanes

Ingredients

3 ous

1/2 tassó d'oli

1/2 tassó de llet

Un poc de vinagre

La farina necessària.

Elaboració

Es mesclen tots els ingredients i amb ells es fa una pasta molt forta. Se li pega i tot seguit es frig. Les orellanes es fan molt primes.

Maria Roscar Miralles

NOCES D'ARGENT

6 Novembre 1976

Bartomeu Pocoví Nicolau "Boira" amb Francisca Melià Ribas "Melià".

20 Novembre 1976

Miquel Matas Fullana (de Sant Joan) amb Margalida Barceló Ribas "Melanca".

GLOSA

Sa nova moneda

Ja no ho són, seixanta dies que hi ha per s'Euro actuar; ja nos podem preparar perquè qualcun agafarà, en cobrar, moltes manies.

No volen coses antigues, tot ho volen canviar; sa moneda més valdrà; tardarem saber comptar i tot semblaran mentides. Ara haurem de baratar, qualche vell recordarà com un temps compraven lliures.

Amador Font

Antigues cançons amoroses

S'al-lota que jo festeig té cara de pedra tosca i respandeix com sa fosca, no és a dir que jo braveig

Tu ets blanca com la pega i vermella com un corb; admetent com l'argelaga i alegre tant com un mort.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

Ctra. Montuïri a Porreres, Km.1 • Tel. 971 646 695 • Fax 971 161 503

MONTUÏRI

LAPIS

joies per a tots

- Taller propi artesanal
- Gran varietat de dissenys i preus
- Certificat de garantia i autenticitat

Obert 7 dies a la setmana, de 9,00 a 19,00 h.

Ctra. Palma - Manacor, Km 28 • 07230 Montuiri, Illes Balears
Tlf. 971 16 16 00 • Fax 971 64 64 27 • www.lapis.com.tr • palma@lapis.com.tr